
AZƏRBAYCAN AŞIQLAR BİRLİYİ

GÜNÜMÜZÜN USTAD AŞIQLARI

ULDUZ SÖNMƏZ (QULİYEVA)

Bakı – 2016

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

Məsləhətçi:

Məhərrəm QASIMLI

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri,
Əməkdar Elm Xadimi, professor

Nəşrə hazırlayanı və redaktoru:

Musa NƏBİOĞLU

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin katibi,
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi

Günümüzün ustad aşıqları: Ulduz Sönməz (Quliyeva). Bakı, “Elm və Təhsil” nəşriyyatı, 100 səh.

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin yeni layihəsi olan “Günümüzün ustad aşıqları” seriyasından nəşr olunan bu kitabda dövrümüzün tanınmış ustad aşığı, qadın aşıqlar arasında özünəməxsus dəst-xətti ilə seçilən Əməkdar Mədəniyyət İşçisi, Prezident təqaüdçüsü Ulduz Sönməzin (Quliyevanın) həyat və yaradıcılığı haqda qısa oçerk, respublikamızın görkəmli elm və sənət adamlarının onun haqqında söylədikləri dəyərli fikirlər və yaradıcılığından nümunələr yer alıb.

4702000000

Грифли няшр

N – 098 – 2009

©Azərbaycan Aşıqlar Birliyi, 2016

ULDUZ SÖNMƏZ: MƏN BELƏ YAŞADIM...¹

Mən bir yaz səhəri – 1950-ci il iyun ayının 16-da dan ulduzu göydə şəfəq saçanda dörd bir yanı uca dağlarla, qalın, sıx meşələrlə əhatə olunmuş Gədəbəy rayonunun Kərimli kəndində anadan olmuşam. Ona görə də adımlı Ulduz qoyublar. Anamın 12-ci uşağı – sonbeşiyiyəm.

Yaxşı yadımdadır, 7 yaşım vardı, kənd uşaqlarını məktəbə 1-ci sinfə yazırdılar. Şəki adlı bir müəllim 5-6 nəfər uşaqla bizim qapımızdan keçəndə anama dedi:

– Sizin də məktəbə gedəsi uşağınız var, onu da yazaq.

Anam, – “yox”, – dedi, – “Ulduz hələ balacadı, gedə bilməz”.

Mən kənardan baxırdım. Anam “yox” dediyinə görə ağladım. Şəki müəllim uşaqlarla birlikdə getdi. Mənim ayağım yalın idi. Gözlərimə dolurdu deyə, saçımı da kəsmişdilər. Anam görməsin deyə, bir xeyli gözlədikdən sonra həmin uşaqların dalınca qaçdım. Onlara qoşulub İnekboğan kəndindəki ibtidai məktəbin 1-ci sinfinə yazıldım. O vaxtlar bir neçə kənd bir “sovetlik”də birləşirdi. İnekboğan kəndi də bizim sovetliyin mərkəzi idi. 1-ci sinifə getdiyim gün necə sevindiyimi sözlə deyə bilmirəm. Kərimliynən İnekboğan kəndinin arasında bir çay var. Hər gün o çayı keçib dərəcə gedirdik. Anam mənə bezdən bir çanta tikmişdi, dəftər-kitabımı o çantaya qoyub çiyimdən asırdım. O vaxtlar indiki kimi qələmlər yox idi. Ucunda pero olan qələmi mürəkkəbə batırıb yazırdıq. Mürəkkəbqabının ağzı açıq olduğundan, məcbur olub əlimizdə aparırdıq ki, tökülməsin. Bu səbəbdən də hər gün məktəbə gedəndə əllərimiz soyuqdan donurdu.

¹ *Keçdiyi ömür və sənət yolu ilə bağlı Ulduz Sönməzin düşüncələri öz dilindən verilir.*

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

Anam sacın üstündə bişirdiyi “xamralı” çörəyi peçin üstündə isidib arasına bir az şor qoyaraq dürmək bükürdü və mən bu dürməyi çantama qoyur, harda aksam, orda yeyirdim.

* * *

Qışda o qədər qar yağır ki, bir də yazda günlər qızanda əriyirdi. Anamın anası Salatın nənəmlə atası İsmayıl babam yaxınlıqda yaşayırdılar. Evlərimizin arası təxminən 30 metr olardı. Tez-tez babamgilə getmək istəyirdim. Onlara getmək üçün qurşağa qədər çıxan qarı kürəklə təmizləmək lazım olurdu. Evimiz sıx ağacların əhatəsindəydi. Ağacların üstünə yağın qar rəngarəng formada gözəl rəsmləri xatırladırdı. Qar əlindən çölə çıxmaq çətin olurdu. İkimərtəbəli ikiotaqlı evimizin bir küncündəki odun peçi gecə-gündüz yanırdı. Gecələr evimizi neftlə yanan lampa işıqlandırır. Yazın gəlməyini səbirsizliklə gözləyirdik. Hər il Novruz bayramında bizə təzə paltar alırdılar. Sevinə-sevinə geyinirdik. Bayram axşamı böyük tonqal yandırırıdık. Uzun bir ağaca əski dolayıb neftlə isladaraq lopa düzəldib yandırırıdık. Sanki bir yarış başlayırdı: lapanı göyə atırıdık ki, görək kim daha hündürə atacaq. Axırını çərşənbədə subay qızlar niyyət tuturdular. İki boş su qabını bir nəfərə verib göndəridilər bulağa, bu iki qabdan birini su ilə dolu, o birini isə boş gətiridilər. Nəzərdə tutulan qab dolu gəlirdisə, demək niyyət edənin arzusu yerinə yetəcək. Subay qızlar bir dərin kassaya su doldurub, içinə ucu pambıqla dolanmış iki iynə salar və yenə də niyyət edəridilər. Əgər iynələr suda birləşərdisə, deməli iki sevən biri-birinə qovuşacaq.

* * *

Payızdan üst-üstə yağın qar yazda əriyirdi. Qarın altından cücərib çıxan təzə-tər gicitkanı, yolotunu səbirsizliklə gözləyirdik.

Yolotunu gicitkanı dərib üstünə duz səpib ovcumuzda ovxalayib çörəklə çox ləzzətlə yeyirdik. Yazda, yayda çöllərdə saysız-hesabsız rəngbərəng gül-çiçəklərin ətri insanı valeh edirdi. Mən bu çiçəklərdən dəstə bağlayıb qablara qoyar, hər gün suyunu dəyişərdim.

Hər cür meyvə ağacları olan bağımız vardı. Çiçəklərin üstündə gəzən arılar sanki nəğmə oxuyurdular. Bu mənzərə məni heyran edirdi. Allahın yaratdığı rəngbərəng gül-çiçək, hər bir canlı, göz işlədikcə dağların əzəməti, meşələrin, vüqarı təbiətin bütün gözəllikləri məni çox düşündürür, eyni zamanda da hədsiz sevindirirdi.

* * *

Külfətimiz böyük idi, bir yekə qara mis qazanımız vardı, anam xörəyi o qazanda bişirirdi. Hazır olanda qabları düzürdü qazanın ətrafına. Mənim bir güllü kasam var idi, həmişə o kasada yeyirdim. Anam xörəyi qablara çəkəndə mən çıxıb bacadan baxırdım. Deyirdim, ana, o güllü kasadakı kimindisə azdı. Güya bilmirdim “güllü kasa” kimindi. Anam çömçəni güllü kasaya tərəf tuturdu. Daha bilmirəm çömçə boş, yoxsa dolu olurdu.

* * *

Alça ağacı çiçəyini tökən kimi, əlimizdə bir duz qabı başlayırdıq alçanı duza batırıb yeməyə. Bir neçə alça ağacımız var idi, yarpaqları tökülsə də, qıpqırmızı alçalar ağacın başında bütün qışı qalırdı, üstünə qar yağanda isə gözəl bir mənzərə yaranırdı. Saatlarla pəncərə qabağında oturub təbiətin bu gözəlliyinə tamaşa etməkdən doymurdum.

* * *

“Qaramurad” çayının üstündə atamın su ilə işləyən dəyirmanı var idi. Hər axşam atam dəyirmandan gələndə qaranlıq olurdu. Qoşalülə tufəngi var idi. Başında buxara papaq, əynində enli vorotnikli paltosu, xrom çəkməsi, tufəngi çiyində qapı-

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

dan girəndə birinci mən qabağına qaçırdım həmişə. Üst-başında, qalın bığlarının üstündə qar olurdu. Qarı təmizləyib, sonra da çəkmələrini çəkib çıxarırdım.

* * *

Bir dəstə külfət yığışdıq qıpqırmızı közərən peçin ətrafına. İri-iri ağçiçək kartofunu dilim-dilim kəsib peçin üstündə bişirib çox ləzzətlə yeyirdik. Zirzəmidəki taxta çəlləkdə kələm turşusu olurdu. Neftlə yanan fanarın işığına zirzəmiyə enib turşu gətirmək də çox vaxt mənim payıma düşürdü. Çəlləyin üstü buzla örtülü olurdu. Buzu qırıb bir yekə qab kələm turşusunu gətirirdim. Bir qazan soyutma kartofla hamımız yeyirdik.

Əkinimiz kartof və qarğıdalı idi. Qarğıdalını da dərib zirzəmiyə tökürdük. Uzun gecələr də hamı yığışib qarğıdalının qabığını təmizləyirdik. Mən qarğıdalının telindən özümə bıçaqsaqqal düzəldib “səhnəcik” göstərir, hamını güldürürdüm. Qarğıdalı şaxını saz kimi çalıb, bu “iməcilik” işçilərini əyləndirirdim. İşləməklə heç aram yox idi.

* * *

Babamgildən bizim evin arasında bir alma ağacı var idi. Çiçək açan kimi, onun ətri bütün kəndi bürüyürdü. Yetişən vaxtı isə hər gecə dibinə almalar tökülürdü. Bacılarımla mərcə girirdik ki, ağacın dibinə tökülən almanı kim tez yığacaq. Bəzən yatıb qalırdım, kimsə məndən əvvəl almanı yığıb evə gətirəndə ətirinə yuxudan oyanırdıq. Hələ bu günə kimi mən elə alma heç yerdə görməmişəm. Sən demə, o alma “cənnət” almasıymış.

* * *

O vaxtlar hər tərəf sıx ağaclarla əhatə olunmuşdu. Sıx meşəni xatırladan meyvə ağacları göz oxşayırdı. Qapımızdakı

yekə armud ağacından uzun bir kəndirlə yelləncək bağlayıb növbə ilə yellənirdik. İllər biri-birini əvəz eləyirdi.

Çoxlu mal-qoyunumuz var idi. Çöllərdə mal-qoyunumuzu otarırdım. Ayağıma o qədər tikanlar batıb ki, o çöllərdə. Mal-qoyun o yaşıllıqda otlayır, mən isə hündür qayanın başında ucadan oxuyurdum. Çox sevdiyim “Çiçək” mahnısıydı. Səsim ətraf kəndlərə də yayılırdı. Hamı bilirdi ki, oxuyan Aşıq Əsgərin qızıdı.

*Mən sənə üz tutub, deyirəm yenə,
Niyə ürkək-ürkək baxırsan mənə.
Könlümə nəğmətək axdın ay Çiçək,
Niyə gülümsəyib baxdın, ay Çiçək.*

O dağlarda səsim əks-səda verirdi. “Baş sarıtel”, “Elinə qurban, Qaragöz” o dağlarda hər gün oxuduğum mahnılar idi.

Atam Aşıq Əsgər hündür boylu, zil səslı, çox zəhmli bir adam idi. Zurnanın səsinə sərbəst oxuyurdu. Onun olduğu məclisə heç bir aşıq girə bilməzdi. Göyçəli Aşıq Ələsgərlə çox məclislər yola veriblər.

* * *

Göyçədən gələn aşığılar həmişə bizim evə gəlirdilər. Deyişmə, yarışma, dastan gecələri yaddaşıma həkk olunub. Uşaq idim, anam məni yataq yerimə qoyub, yatızdırırdı. Mənsə xəlvətə gəlib stolun altında aşığılara qulaq asırdım. Məni hansı məqamda yuxu tuturdu, Allah bilir. Səhər durub ağlayırdım ki, aşığılar hanı, niyə məni qoymadınız aşığılara qulaq asım? Aşıq sənəti, bax, beləcə canıma-qanıma hopurdu.

Bir böyük taxtımız var idi. 5-6 nəfər o taxtın üstündə yatır-dıq. Taxtın yanında divarda atamın sazı asılmışdı. Hər dəfə o saza yaxınlaşanda ayaq saxlayırdım. Sazla qoşalülə tufəng eyni divardan asılmışdı. Atam tufəngi çiyindənən asıb dəyirmanə

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

gedirdi. O, həm də mahir ovçu idi, nişan aldığı heç nə boşə getməzdi.

* * *

Yay tətilinə çıxanda atam bizə Qurandan ayələr öyrədirdi. Yadımda bu qalıb:

*Hüvəl-fətdahil-əlim,
Bismillahir-rəhmanir-rəhim.*

Atam həm ərəbcə yazırdı, həm də çox mükəmməl Quran oxuyurdu. Gümüş kəmərinin üstündə gümüş xəncəri var idi. Xrom çəkmə, çuxa – hamısını dəst geyinirdi məclislərə gedəndə, çox das gözəl görünürdü.

* * *

İrəvandan gələn ermənilər bizim kəndimizdə iş axtarırdılar. Onlar hörgü hörür, suvaq vururdular. Atam özünün geyinmədiyi paltarlarını onlara verirdi. Nə qədər buğda, bal, qarğıdalı, kartof verirdi ermənilərə. Şələlənib gedirdilər. Bir kor aşıq varıydı, adı Aşot idi. Gəlib bizim kəndlərdə aşıqlıq eləyirdi payız kartofuna, nisyə oxuyurdu, bir nəfər də onun əlindən tutub kəndbə-kənd gəzdirirdi onu.

Atam danışırdı ki, bu “Kor aşıq” hardasa bir satqınlıq edib. Onun boynunu boyunduruğa qoyublar, gözləri qabağa çıxanda iki gözünü də vurub çıxarıblar. Ömürlük kor qalıb. Bu kor aşıq Göyçə aşıqlarını yamsılayıb, özü üçün qazanc əldə eləyirdi.

* * *

Kəndimiz həm uca dağlar, həm də sıx meşələr əhatəsindədi. Fısdıq meşələri ucsuz-bucaqsız idi. Payız aylarında fısdıq yığmaq vaxtı olurdu. Axşamnan kəndimizin qızları sözləşir,

vədələşib fisdıq yığmağa hazırlıq görürdülər. Yemək-içmək, hər şey götürürdülər. Evimizdən təxmini yüz metr aralı “Daşqazılan” deyilən bir təpə var. O təpə vədə yeriyyədi, kim tez gəlsə, orda ocaq yandırırdı, ocağın işığına qızlar yığışırdılar “Daşqazılan”a, ordan hamı bir yerdə İnəkboğan kəndinin meşəsinə gedirdilər. O meşədə fisdıq dənələri çox iri olurdu. Payızın gecəsi uzun, gündüzü qısa olduğuna görə, qızlar keçə saat üçdə, dördə “Daşqazılan”da toplaşırdılar. Bütün söhbətlər mənim yanımda olurdu. Yalvarırdım ki, məni də aparın, çox balacaydım. Söz versələr də, məni yuxudan oyatmırdılar. Səhər yuxudan oyananda yerimdə dura bilmirdim. Dallarınca qaçıb getməyim deyə, bacım Lilpar məni saçımdan çarpayıya bağlayırdı. Uzun hörüklərimi çarpayıdan aç-aça ağlayırdım.

* * *

Məktəbimizdə özfəaliyyət dərəcəsi vardı, mən də üzv yazılmışdım. Mahnı oxuyurdum. Bütün kənd məktəblərinin özfəaliyyət kollektivləri arasında rayon mərkəzində yarışlar keçirilirdi. Rayona getmək üçün evdən icazə almalıydım. Razi olmadılar. Sınıf rəhbərimiz Şəki müəllim bizə xahişə gəldi, icazə aldı. Həmin gün mənim çox sevindiyim gün idi. Rayona getmək üçün ayaqqabım yox idi, qaloşumun burnu cırılmışdı, baş barmağım o cırıqdan çıxırdı. Bütün bunlara baxmayaraq, sevincdən səhərə kimi yatmadım. Həmin o cırıq qaloşla, kollektivlə rayona yarışa getdim. Çıxış edəndə, çölə çıxan barmağımı o biri ayağımla gizlətdim. Mənə elə gəldi ki, bunu heç kim görmür. Bu cırıq qaloşlu kollektivimiz birinci yerə çıxdı.

* * *

Yazda yaylağa çıxırdıq. Hamı mal-qaranı yaylağa aparırdı. Yurd saldıığımız yaylağın adı “Əvəlikli”, “Çətindəre”, “Göy yurd” idi. Beşinci, ya da altıncı sinifdə oxuyurdum. Anam məni Böyük Qaramuradda yaşayan Gülxar xalamla 2 camış, 4 inək, 30-40 qoyunla birlikdə “Əvəlikli” yaylağına göndərdi. Mən

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

burada inəyi, camışı və qoyunları sağmalıydım, nehrə çalxamalı, yağ, şor düzəltməliydim. Öhdəsindən gələ bilmirdim.

* * *

Çox çətin idi. Çadırdan qurulmuş comamızın içində iki dənə taxt varıydı, o taxın üstündə yatırdıq.

Gülxar xalamın Asya adında bir nəvəsi var idi. Onunla birlikdə birtəhər mal-qoyunu sağıb südünü bişirib qatıq çalır, nehrə çalxalayırıdık.

Tər-təmiz hava, dumduru bulaqlar, göz işlədikcə uzanan yamyaşıl çəmənlər, çiçəkli dağlar... Çox vaxtı gecə yağış yağırdı. Comamızın üstünə yağan yağış qərübə musiqi ritmi yaradırdı, insan bir anlığa təbiətin əsrarəngiz gözəlliyinə heyran olur və bu mənzərədən ayrılmaq istəmirdi. Hər gün qaymaq doğraması yeyirdik. Bir günümüz qaymaqsız olmurdu.

Malı, qoyunu sıra ilə otaranlar var idi.

* * *

Bir dəfə Asya mənə xəbər gətirdi. Arıqıran kəndindən Vaqif adında bir oğlan var idi, qoyunları o otarırdı. Asya dedi: Vaqif çomağının üstünə sənin adını yazıb. Asya ilə mən sözləşdik, gecə yarisı getdik çomağı oğurlamağa. Çomağı gətirib gizlətdik. Doğrudan da, çomağın üstündə böyük hərflərlə Ulduz yazılmışdı. Vaqif tezdən durub qoyunları örüşə aparmaq üçün çomağını axtarır, tapmır, başa düşür ki, nə məsələdi. Gün günorta olur, qoyun, quzu çəpərdə ac-susuz mələşir. Vaqif çomağını istəyir. Qonum-qonşu yığışib çomaq axtarır. Bildilər ki, xata məndən keçib. O qədər yalvardılar ki, axır çomağı verdim.

* * *

Payız vaxtı idi. Qardaşım Hidayətin evi kəndin yuxarı başındaydı. Qardaşım harasa getmişdi. Yoldaşı tək qalması deyə, mən onlarda qalmalıydım. Kitab-dəftərimi götürüb

getdim onlara. Qardaşımın həyat yoldaşı Dilarə sacın üstündə çörək bişirirdi. Qarğıdalı sütülünün yeməli vaxtı idi. Elə bir aylı gecə idi ki, iynə atsan yerdə tapmaq olardı. İkimiz də evdən bir xeyli aralı olan məhləyə getdik, bir qucaq qarğıdalı sütülü dərib gətirdik. Qarğıdalı dərə-dərə mən gecənin bu vaxtında ucadan “Çiçək” mahnısını oxuyrudum. Kəndimizdə Qiyas adında bir oğlan var idi, o da çox gözəl səsle oxuyan idi. Sən demə, bu Qiyas əsgərlikdən qaçıbmış, onu axtarırlar. Mən oxuyanda elə biliblər oxuyan Qiyasdı. Qarğıdalının qabığını soyub düzdük közün üstünə. Elə bu vaxtı bir neçə atlı qarıda atdan düşüb evə girdilər, Qiyas, hardasan çıx, – dedilər. Mən atların ayaq səsini eşidəndə qorxudan qarının arxasında elə gizlənmişdim ki, az qalırdı nəfəsim kəsilsin. Heç kimi görməyən atlılar getdilər qonşu Mikayılı ilə. Mikayıl çıxıb bunları başa saldı ki, burda Qiyas yoxdu, and-aman elədi. Bu atlının birini tanıdıq, kənd sovetinin sədri Qara Ələkbər idi. Dedilər biz Qiyasın oxumağını eşidib gəlmişik, oxuya-oxuya gəlib bu evdən birinə girdi. Mikayıl dedi, oxuyan Əsgər əminin qızı Ulduz idi. Hamısı məəttəl qaldılar. Mən də qarının dalından çıxdım. Mənə diqqətlə baxıb, “əhsən” dedilər. Bir də gecə vaxtı oxuma deyib, atlarına minib getdilər.

* * *

Sinəmdə döyünən bu kiçik ürəyimdə o qədər böyük arzular var idi ki, elə bil bu elə-obaya sığışmırdım. Evimizdə böyük dördkünc batareya daşı ilə oxuyan radio var idi. Saatlarla o radioya qulaq asırdım. Zeynəb Xanlarovanın, Rübabə Muradovanın ifalarını tez-tez verirdilər. Elə bil kimsə, hansısa bir səs məni çox-çox uzaqlara səsleyirdi.

* * *

Böyük bacım Həyat Kiçik Qaramurad kəndində yaşayır. Novruz bayramı idi. Gəldim bacımgilə. Bu bayrama görə mənə ayaqqabı almışdılar. Ayağımı yaman sıxırdı. Ayaqqabını

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

soyunub ayaqyalın çayı keçdim. Bacımgilə gəlmək üçün iki çay keçirdik. Bacımgildə çoxlu qaz yumurtası gördüm. Birini istədim, vermədi. Ağladım, nə qədər, istədim, yenə vermədi. Çox kiçik idim. Çayı keçib qayıdırdım evimizə, qonşunun iti məni dişlədi. Ayağıma bir diş batırdı. Ağlaya-ağlaya gəldim evimizə. O əhvalat bu gün də yadımdan çıxmır.

* * *

Mənə rahatlıq verməyən arzularım, nəhayət məni qaynar şəhər mühitinə gətirdi. 1965-ci ildə gəldim Sumqayıt şəhərinə. Birbaşa getdim şəhər komsomol komitəsinə. Uzun hörüklü, yanaqları qıpqırmızı lalə kimi, incə, utancaq bir kənd qızı idim. Komsomolun katibi Şahsənəm adlı xanımı yanına çağırdı, o, yataqxananın komendantı idi. O qadın məni özü ilə yataqxanaya apardı. Bir çarpayı göstərdi, bir dəst yorğan-döşək verdi. Bu otaqda məndən başqa iki qız da var idi. Bir həftə sonra komsomol təşkilatından iş təklif aldım. Çox sevindirirdim. Bir ilə yaxın Sumqayıt kimya zavodunda malyar işlədim. Əməkhaqqım çox az olsa da, sevindirirdim ki, artıq özüm əməkhaqqı alıram. Estakada deyilən trubaları rəngləyirdik. Boyaların çox ağır, dözülməz iyi olduğundan keçdim beton işinə. Maşınla hazır beton gəlirdi, biz də onu lazım olan yerə yayırıdık. İş çox ağır idi. Elə yorulurdum ki, özümü yataqxanaya güclə çatdırırdım. Amma burada əməkhaqqı çox alırdım.

Yaşadığım yataqxana inşaatçıların mədəniyyət evinə yaxın idi. Bir gün qızlarla getdik mədəniyyət evinə, burada özfəaliyyət ansambli, dram dərnəyi var idi. Dram dərnəyinə yazıldım. İlk rolum M.F.Axundovun “Xırs quldur basan” əsərindəki Pərzad oldu. O dövrdə özfəaliyyətə çox böyük diqqət var idi. Tamaşanı oynadıq, şəhər qəzetlərində şəklimiz və tamaşa haqqında geniş yazılar getdi. Yavaş-yavaş şəhər miqyasında tanınmağa başladım. Həm dram dərnəyində, həm də özfəaliyyət

ansamblında çıxışlarım geniş oldu.

* * *

Sumqayıt şəhərindəki Cəfər Cabbarlı adına Mədəniyyət evinə dəvət aldım. Özüm ansambl yaratdım və ansambla rəhbərlik etdim. C.Cabbarlı adına Mədəniyyət evi Sumqayıt Boru-prokat zavodunun tabeliyində idi. Tez-tez sexlərdə konsertlər verirdik. Klubda, həm də mənzil istismar idarəsində “massovik”, yəni təlimçi-müəllim işləyirdim. Burada əməkhaqqım çox az idi. Heç nəyə çatmırdı. Hər dəfə əməkhaqqı alanda bir manat, iki manat, heç olmasa 50 qəpik kassaya qoyurdum. Qəpik-qəpik yığılırdı. Hər şey mənim üçün hərtərəfli çətin idi. İşlədiyim bu mənzil idarəsində ev növbəsində idim. O zaman işçilərə dövlət növbə ilə ev verirdi. İdarəyə gəldim, mənə bir ünvan dedilər: 8-ci mikrorayon, ev 29, mənzil 17. Get bax, sənə birotaqlı ev verilib. Həmin gün mən dünyanın ən xoşbəxti idim. Gedib baxdım, ev yarımçıq tikilmişdi. Evim hazır oldu. Köçdüm birotaqlı mənzilə.

Həmin ili mən Soltan Hacıbəyov adına musiqi texnikumunun muğam sinfinə daxil oldum. Birinci kursda muğam müləlimim şuşalı Əlipaşa Daşdəmirov oldu.

* * *

1967-ci il idi. Xanəndə Ağabala Abdullayevin oğlu Zöhrab Abdullayev Sumqayıtda ansamblın rəhbəri idi. Mən də həmin ansamblın üzvü idim. Həmin ili bu ansamblın tərkibində ilk dəfə Azərbaycan televiziyasında çıxışım oldu (o vaxtlar respublikada tək AzTV var idi). Cahangir Cahangirovun “Alagöz” mahnısını oxudum. O gündən də oldum televiziyanın solisti. O vaxtlar ifalarımız mikrofon qarşısında canlı olurdu, birbaşa yayımlanırdı.

“Lalə” qızlar ansamblının rəhbəri Ceyran Haşımova məni

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

öz ansamblına dəvət etdi. Mahrux Muradova, Təranə Vəlizadə, Firuzə İbadova, Nisə Qasımova ilə birlikdə Azərbaycanın bütün bölgələrində konsertlər verirdik.

* * *

1976-cı ildə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasından konsert briqadası olaraq Lerik rayonuna qastrol səfərimiz oldu. Fatma Mehrəliyeva, Mütəllim Mütəllimov, Əlyar Əmirov, Eynulla Əsədov və bu tərkibdə ən kiçik ifaçı mən idim. Bir həftə səfərimiz davam etdi. Taxıl biçilən vaxt idi. Fatma xanım Mehrəliyeva xalqımızın tanınmış müğənnisi, sənətdə olduğu kimi, əl qabiliyyəti də çox gözəl idi. Mənə sünbüldən çox gözəl bir çələng toxudu. O toxuma bu gündə mənim evimdədi. O illərdən və böyük sənətkardan mənə qalan yadigardır.

* * *

1982-1983-ci illərdə Azərbaycan dövlət televiziyasında gedən “Klasik irsimizdən” verilişinin daimi iştirakçısıydım. O verilişdə görkəmli muğam ustaları ilə yanaşı çıxış edirdim. Bir dəfə çəkiliş vaxtı mən milli forma geyinib, güzgünün qabağında saçımı darayırdım. Rübabə Muradova mənə çox diqqətlə baxırdı. Nə fikirləşdisə, mənə yaxınlaşıb, saçımı sıgalladı, sənin uzun saçın, gözəl səsin, boy-buxunun var, əsl Leylisən, – dedi, – Mən səni “Leyli və Məcnun” operasında Leyli roluna hazırlayacam.

* * *

Bu verilişlərin aparıcısı folklorşünas, yazıçı Əzizə Cəfərzadə idi. Əzizə xanım bir dəfə verilişə gələndə mənə dedi:

– Dünənki “Kommunist” qəzetində bir aşıq haqqında maraqlı yazı oxudum. O aşıq Gədəbəyəndi, Aşıq Əsgər.

Mən o dəqiqə dedim ki, o mənim atamdı. Əzizə xanım

soruşdu ki, sən saz çala bilirsən? Dedim sazım yoxdu. Məni xeyli məzəmmət etdi: Saçın uzun, boyun uzun, səsin uzun. Sənə saz çox gözəl yaraşar. Daha bilmirdi ki, elə mənim kündəm sazla yoğrulub. O dövrdə şəhərdə saz tapmaq müşkül məsələ idi. Saz almaq üçün gərək ucqar kəndlərə gedəydin. Mən Əzizə xanıma söz verdim ki, mütləq saz alacam. Tovuz rayonuna gedib usta Xuduya bir saz sifariş etdim. Neçə dəfə sazın dalınca getdim, əliboş qayıtdım. Nəhayət ürəyim istəyən bir saz aldım.

* * *

1984-cü ildə şair Hüseyn Arifin rəhbərlik etdiyi Respublika Aşıqlar Birliyi yarandı. Birlik aşıqların IV qurultayına hazırlaşırdı. Mən çox fikirləşdim. Bu qurultaya bir hədiyyə etmək üçün. O vaxt saza, aşıqlığa bir biganəlik var idi. Qərara gəldim ki, qurultaya qədər bir ansambl yaradım, amma necə? Musiqi məktəblərinə gedib tar sinfində oxuyan qızlardan tapdım. Onların valideynləri ilə danışdım, razılıq aldım. Bunlara saz lazım idi. Çox çətinliklə olsa da, qızlara saz da tapdım. Sumqayıt şəhərindəki ikiotaqdı, darısqal mənzilimdə məşqlərə başladıq. Ansamblın, yəni sazçı qızlarımın ilk üzvləri bunlar idi: öz qızım Sədaqət, Arzu, Şümşad, Ruqiyyə və Lalə. Bu qızlar sazdan təsəvvürü olmayan uşaqlar idi. Biz məşqlərə sıfırdan başladıq. Arzu-istək, bir də iradə olan yerdə insan hər bir işə qadirdir. Bu işdə Aşıq Sədi bizə çox köməklik elədi. Qurultaya üç ay qalmışdı. Çətin də olsa biz iki saz havası hazırladıq: “Gödəkdonu” (“Təbrizi”, sözlər Hüseyn Arifin) və “Şahsevəni” (sözlər Fəridə Hacıevanın).

* * *

1984-cü il martın 19-da Xalq yazıçısı Mirzə İbrahimovun sədrliyi ilə aşıqların IV qurultayı oldu. Mən qurultayın nümayəndəsi idim. Təzəcə yaratdığım “Sazçı” qızların çıxışı hamını

heyran etmişdi. O zaman bütün qəzet və jurnallar “Sazçı” qızlardan yazmışdı. Qurultaya çoxsaylı qonaqlar dəvət olunmuşdu. Neftçaladan Narınc Xatun, Gürcüstandan Səadət Buta ilə ilk dəfə bu qurultayda tanış oldum. Qurultayın səhəri Narınc Xatun məni Aşıqlar Birliyinə çağırdı. Hüseyn Arifin iştirakı ilə söhbət etdik. N.Xatun dedi:

– Nə gözəl ansambl yaratmısan, bu qızları sazlı-sözlü görəndə ürəyimdən belə bir arzu keçdi ki, qadınlardan ibarət bir məclis yaradaq. Hamısı sazlı-sözlü xanımlar olsun.

Bax, “Aşıq Pəri” məclisi belə yarandı.

1984-cü il sentyabrın 22-də “Natəvan” adına klubda “Aşıq Pəri”nin ilk yığıncağı oldu.

Bu məclisin yaranmasında N.Xatun çox əzab-əziyyət çəkdi. Elə hər birimiz oba-oba, el-el axtarışa çıxdıq. Əvvəllər məclisi Əzizə Cəfərzadə aparırdı. Yarandığı vaxtdan “Aşıq Pəri”nin Azərbaycan Televiziyasında çıxışları başladı. Məclisin ilk üzvləri Səadət Buta, Pakizə Musaköylü, Gülnigar Rəhimli, Aybəniz Laçınlı, Solmaz Kosayeva, Tərhan Göyçəli, Mayqa Mətin və mən olmuşam.

* * *

Hər bir qayğıdan, diqqətdən kənar, adicə bir məşq otağı olmayan, Azərbaycanın sazlı-sözlü fədakar pəriləri nə az, nə çox 25 il hər cür əzab-əziyyətə qatlaşıb sənəti təbliğ etdilər. Mükafatları xalqın hörmət və rəğbəti oldu. Sənət eşqi, sənəti yaşatmaq, sənət üçün hər əzaba dözmək bu məclisin şüarı oldu. Bu məclisi yaradanlar, yaşadanlar özünün layiq olduğu qiyməti, mükafatı almadı. Bir sözlə, “Aşıq Pəri” məclisi öz adını tarixə yazdırdı. Mükafatı xalqın sevgisi oldu.

Bu müddət ərzində, məclisin min bir əzab-əziyyətini, çəkdiyini zəhməti, keçdiyini tarixi, xalq tərəfindən necə sevildiyini yazsam, dəftərə sığmaz. “Aşıq Pəri” məclisi belə yarandı, belə

yaşadı.

Bizi yaradan Allah ən xoş dəqiqələrində yaratdığı insana bəxşeyiş olaraq bir istedad verir. O istedadı heç vaxt gizlətmək olmur. Mən həmişə bu hissiyyatla yaşayıram. Yaradanım mənə çox şey verib. Uzun saç, çox gözəl səs, boy-buxun, biri-birindən gözəl övladlar – bir oğlan və bir qız. Mən xoşbəxt anayam. Yaradanıma çox şükürlər olsun, sənət aləmində öz dəst-xəttim var. Xalq məni çox sevir.

* * *

Sənət gözəldir. Yaratdığımız “Aşiq Pəri” məclisi bizi xalqa yaxından tanıtdı. Aşiq sənətinin sanki arxa plana keçdiyi bir vaxtlarda hər dəfə birimizin evində məşq edirdik. İllər bir-birini əvəz etdikcə “Aşiq Pəri” məclisinin üzvlərinin sayı artırdı. Nə qədər çətin olsa da, çox maraqlı idi. Nə yaxşı, sazımız-sözümüz var. Yoxsa, bu qədər əzab-əziyyətə dözmək olmazdı. Bu məclis haqqında bir neçə kitab yazılıb. Mən çox qısa məlumat verdim. Bu məclis, doğrudan da, özü öz gücünə yaşadı və sevildi.

* * *

Bir fikir məni rahat buraxmırdı ki, niyə musiqi məktəblərində, Üzeyir bəyin adını daşıyan Konservatoriyada aşiq sənəti tədris olunmur... Beləcə, başımdan yekə işlər görmək istəyirdim. Həm “Sazçı qızlar”, həm də “Aşiq Pəri” məclisi artıq xalq tərəfindən tanınıb sevilirdi. Sumqayıt şəhərində fəaliyyət göstərən musiqi texnikumunda mənim təklifim qəbul olundu. Texnikumun direktoru Əvəz müllimlə birlikdə qərara gəldik və “Aşiq sənəti” üzrə qəbul elan olundu. 1990-cı ildə respublikada ilk olaraq aşiq sənətinin tədrisinə başladım. Ancaq nə proqram, nə də dərsliyimiz yox idi. Öz bildiyim kimi bir proqram-dərslük hazırladım. Çox çətin idi. Yazdığım proqramı da götürüb Üzeyir Hacıbəyov adına

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

Konservatoriyaya getdim, kimdən nə soruşdumsa, mənə rusca cavab verdilər. Qapının üstündə Üzeyir bəyin böyük bir şəkli vardı. Şəkilə baxdım, bu insanlara baxdım, mənə ağlamaq tutdu. Görməsinlər deyə, tez çölə çıxdım. Ora getməkdə məqsədim yazdığım proqramı göstərmək, kimdənsə məsləhət almaq idi.

Sonra folklorşünas alim Qara Namazovun köməkliyi oldu. Çox çətinliklə proqram Respublika tədris-metodika mərkəzində təsdiq edildi və 1992-ci ildə çap olundu. Respublikada musiqi texnikumlarında aşiq sənətinin tədrisinə dair ilk dərslik proqramı təsdiq olundu. O gündən bu günə 25 ildir tərtib etdiyim proqram əsasında aşiq sənətini tədris edirəm.

* * *

Sovet dövründə şairlər kitab çap etdirmək üçün nəşriyyatda növbəyə dururdular. “Aşiq Pəri” məclisinin üzvləri də növbədə idilər. O zaman mən də öz şeirlərimin bir neçəsini çap üçün vermişdim. Bir gün nəşriyyatda Azafı Mikayilla görüşdük. Ona şeirlərimdən oxudum. Çox bəyəndi. Sənin şairliyin də varıymış, dedi: Sənin səsin çox gözəldi, səni aşiq kimi çox bəyənidim. Şairliyini də bu gün çox bəyəndim. Bu cür təbi olan aşığın şeiri də olmalıdı.

Onun gülər üzü, nurani görkəmi, xoş təbəssümü heç vaxt yadımdan çıxmaz. Onun mənə verdiyi qiymət çox böyük qiymət idi.

* * *

Bir insan ömrü bir kitaba sığmaz. Mən öz ömrümün, yaşadıklarımın bəzi məqamlarını yazdım. İnsan hər cür əziyyəti, əzabı, kasıbçılığı çəkməsə, həyatın qədrini bilməz. Ömrün enişi-yoxuşu, daşlı-kəsəkli yolları var. Mənim həyatımın dörd-də üç hissəsi həməən daşlı-kəsəkli yollarda keçib. Nə yaxşı, dün-

yada sonsuz arzular var. Yoxsa, insan ömrü bir anın içində dayanar. İnsanı arzular yaşadır. Arzular bitib-tükənmir. Sanki dumançənin içində yolunu azan bir adama gəl-gəl deyir, ona ümid verir. Bir az da döz deyir. Heç vaxtı arzulanıqların hamısı olmur.

* * *

Mənim çox zəngin fonotekam var. Heç bir televiziya kanallarında olmayan lent yazıları var.

Deyişdiyim aşığılar:

1. Aşıq Sədi Abbasov (Ağstafalı)
2. Aşıq İmran Həsənov (Göyçəli)
3. Aşıq Hacı Bayramov (Göyçəli)
4. Aşıq Əkbər Cəfərov (Tovuzlu)
5. Aşıq Aydın Çobanoğlu (Tovuzlu)
6. Aşıq Xanlar Məhərrəmov (Tovuzlu)
7. Aşıq Mikayıl Azafı (Tovuzlu)
8. Aşıq Murad Niyazlı (Göyçəli)
9. Aşıq Mahmud Məmmədov (Göyçəli)
10. Qəmkeş Allahverdi (Kəlbəcərli)
11. Aşıq Saleh (Daşkəsənli)
12. Aşıq Sayad Pənahov (Gədəbəyli)
13. Aşıq Altay Məmmədov (Gədəbəyli)
14. Aşıq Qələndər (Gədəbəyli)
15. Aşıq Rakif İsmayılov (Ağstafalı)
16. Aşıq Əhməd Sadaxlı (Borçalı)
17. Aşıq Məhəmməd Sadaxlı (Borçalı)
18. Şair Alqayıt (Göyçəli)
19. Aşıq Məlik – (Gədəbəyli)
20. Xalq şairi Zəlimxan Yaqub
21. Aşıq Cahangir (Gədəbəyli)
22. Aşıq Ədalət Nəsimov (Qazaxlı)
23. Aşıq İsa Təbrizli (Cənubi Azərbaycanlı)
24. Aşıq Məhbub (Cənubi Azərbaycanlı)

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

25. Aşıq Əmrah Nəroğlu (Qars, Türkiyə)
26. Aşıq Murad Çobanoğlu (Qars, Türkiyə)
27. Aşıq İmamverdi (Gədəbəyli)
28. Aşıq Şərəf Taşlıova (Ankara, Türkiyə)
29. Usta Bəkir (aşiq sazbənd, Qazaxlı)
30. Aşıq Nazim Tanrıqulu (Ankara, Türkiyə)

Bu aşıqlarla deyişmə və duetlərimizin lent yazıları arxivimdə saxlanılır. Nə yaxşı ki, müxtəlif vaxtlarda bu sənətkarlarla görüşüb, deyişib lentin yaddaşına köçürmüşəm. İndi onların çoxu həyatda yoxdu. Yaddaşlarda qalan ifalardı.

* * *

Mən çox şadam ki, 20-ci əsrdə dastan yaradan qadın aşığıyam. “İmran-Ulduz” dastanı 4-cü kitabımda çap olunub.

ELM VƏ SƏNƏT XADİMLƏRİ
AŞIQ ULDUZ HAQQINDA

AŞIQ ULDUZ İŞIQLI BİR ŞƏXSİYYƏTDİR²

Bu gün çox gözəl bir gündür. Azərbaycanın aşiq sənətinin formalaşmasında xüsusi yeri olan Aşiq Ulduzun işığına yığılmışıq. Aşiq Ulduzun aşiq sənətinin formalaşmasında, min illərdən bu günə süzülüb gələn ozan sənətində öz dəsti-xətti var. Professional ustad sənətkar səviyyəsinə yüksəlib Aşiq Ulduz. Aşiq Ulduz min illərin süzgəcindən süzülüb gələn, qədim ənənəyə söykənən, aşiq musiqisinin, aşiq musiqisi yaradıcılığının bu günlərdə keçmişlə bağlı nə varsa, özündə cəmləşdirən çox qüdrətli bir sənətkardır. Aşiq Ələsgərdən Şəmşirə qədər çətin məqamlardan keçən aşiq sənətinin formalaşmasında aşiq Ulduzun da özünəməxsus xidmətləri var. Ötən əsrin 70-ci illərində Sumqayıt şəhərində fəaliyyətə başlayan aşiq Ulduz sonrakı illərdə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti olub. Musiqi xiridarları çox yaxşı bilir, o dövrdə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası çox seçilmiş sənətkarları özündə cəmləşdirmişdi.

“Aşiq Pəri” məclisinin yaradıcılarından biridir aşiq Ulduz. Davamlı olaraq aşiq Ulduzun aktiv iştirakını xatırlayıram. Məqamı gəlib, bunu söyləyirəm. Hüseyn Arıfdən sonra xeyli neqativlər cəmləşmişdi Aşıqlar Birliyində. Sədr kürsüsü uğrunda mübarizə gedirdi. Mən Aşiq Ulduzu nazirliyə dəvət etdim. Birliyə, bu yaradıcılıq ittifaqına rəhbərlik etməyi ona təklif etdim. Aşiq Ulduz iki həftə xeyli düşünüb-daşındıqdan

² Aşiq Ulduzun 2015-ci il sentyabrın 30-da keçirilən yubileyində çıxış.

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

sonra gəldi, görüşdük. Biz görüşdük və o çox müdrək bir fikir dedi: Aşıqlar Birliyində kişilər sədr olub, birdən-birə mənim ortaya çıxıb birliyə rəhbərlik etməyim düz olmaz. Mən bu işin öhdəsindən gələ bilmərəm. Hər insan öhdəsindən gələ bilmədiyi işi açıq şəkildə deyə bilmir.

Aşiq Ulduz mənim yaddaşımda işıqlı bir şəxs kimi, bir ana kimi, bir sənət xiridari kimi qalıb. Nə xoş bizim halımıza ki, aşiq sənəti ölkə başçısının və Heydər Əliyev Fondunun səyi nəticəsində 2009-cu ildə UNESCO-ya qəbul edildi.

Mən bu gün sevinirəm ki, poeziyamızın mütləq daşıyıcısı olan Zəlimxan Yaqub nə yaxşı ki, bizim aramızdadı. Möhtərəm Prezidentimizin qayğısı sayəsində bu sənəti yaşadan ustad aşıqlarımızın yüksək səviyyədə tədbirləri qeyd olunur. Bu gün işiğınə topladığımız Ulduz xanım da bax, belə şərəfətli, hörmətli və bütün varlığı ilə aşiq sənətinin ucalığına xidmət edən xanım aşıqdır.

Bu gün yaddaqalan çox maraqlı çıxışların şahidi olacayıq. Bugünkü təbirdə Ulduz xanımi və bütün iştirakçıları təbrik edirəm. Cənab nazir Əbülfəs Qarayevin salamını və pul mükafatını təqdim edirəm. Gecənin qəhrəmanı Ulduz xanım olsa da, Zəlimxan Yaqubun burda, bu məclisdə olmağı bizim üçün böyük bir fəxarətdir. Bir daha Ulduz xanımi və Zəlimxan müəllim, sizi salamlayıram.

Ədalət VƏLİYEV
Mədəniyyət və Turizm
nazirinin müavini

**İLAHİ ULDUZA GUR SƏS,
GUR SAÇLAR VERİB³**

Azərbaycanın Allaha yaxın yerindən – Gədəbəy dağlarından, şair şam kimidi, şam özü yanar, özgənin süfrəsi nura boyanar,

*Nə qəm, qoy şam kimi yansın həyatım,
Təki torpaq altda bəxtiyar yatım*

– deyən Şəhriyarın adını daşıyan saraya, qanımızı duru saxlayan, ruhumuzu diri saxlayan, gözümüzdə qoru saxlayan, varlığımızda nuru saxlayan Gədəbəy aşığıları xoş gəlib. Bayaq ustad Aşıq İsfəndiyar Ulduznan bağlı bir “Yavaş yeri” şeiri oxudu. Mən də məclisə elan edirəm ki, mən Ulduza “Yavaş yeri” – dedim. O, yeyin yeridi.

*Dəstə-dəstə gəlib-gedən gözəllər,
Gəlin keçin, gedin yollarınızdan.
Siz ki bu yerlərə padşahsınız,
Niyə qaçırırsınız qullarınızdan?*

Bu axşam burda nə qədər adam varsa, hamısı gözəllərin quludur. Sazın, sözün, sənətin, incəliyin, Allahın dilindən danışan, Peyğəmbərin nəfəsi ilə isinən, mələklərin qanadında uçan müqəddəs bir sənətin quluyuq.

*Qulluğuna üçcə kəlmə sözüüm var,
Biri alış, biri tutuş, biri yan.
İgidin başına üç dövlət qonar,*

³ Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun Gədəbəy aşığılarının konsertindəki çıxışı

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

Biri şərəf, biri şöhrət, biri şan.

Şan da, şöhrət də hamısı bu sazdadı. Gədəbəy aşığıları nə deməkdir? Dağların vüqarı, havanın saflığı, çeşmələr başı, çağlayan şələlə, ağac kölgəsi, göylərin genişliyi. Bu məkanda əlli ildir Aşiq İsfəndiyar sənətin atını çapır. Gədəbəy aşıqlarının şəxsində mübariz, müsəlləh bir ordu gördüm. Eşq olsun deyirəm. Mən inanıram, sabah öz torpaqlarını azad etməyə gəndə, bu aşıqların biri Şah İsmayıl olacaq, Ulduz Ərəbzəngi olacaq. Bu orduya başçılıq etdiyinə görə, Zəlimxanın bu qara başı qurbanı sənə və Aşiq Ulduza. Ulduzsuz deyə bilmərəm. Ulduznan bağlı bir məsələni də deyim. İlahi buna çox ilahi saçlar verib. Bu saçı banka kimi başına bağlayırdı. Hər yerdə danladım.

*Bulud zülfün bədnəzərdən daldala,
Çinlə, gərdənində həmayil eylə.
Aç niqab altından mahcamalını,
Aləmi hüsnünə ha mayıl eylə.*

Və yaxud:

*Gərdəninə neçə şahmar dolanır,
Könlüm istər o şahmara dolansın.*

Ay zalım qızı, bu qara tellər qoy dalğalansın. Bu səhnə bu gün ona görə gözəlləşdi ki, Aşiq İsfəndiyar sazınan bir yerdə Gədəbəy gözəlinin qara zülfləri bu gümüşü tellərlə birlikdə dalğalandı. Eşq olsun sizə!

ULDUZ AŞIQ SƏNƏTİNİN YARAŞIĞIDIR⁴

Məclis üzvləri, Aşiq Ulduzun səsinə eşidəndə Gədəbəyin mən-zərələrini verdilər. Burda nə var idi? Uçan qartal, qarlı zirvə, axar su, göy çəmən, qaynar bulaq, yaşıl çəmən, əngin səma, gözəllik, yaşıllıq, insanı dirildən gözəl bir həyat var idi. Ulduz belə bir məkanda böyüyüb. Aşiq Ulduz aşiq ailəsində böyüyüb. İnsan ocaqda böyüyər. Ulduz ocaqda böyüyüb. Ordan yol aldı Bakıya qədər. Bakıda ən gözəl məclislərin ən gözəl iştirakçılarından oldu. Dövlət tədbirlərində, el məclislərində iştirak etdi. Harda iştirak etdisə, biz Ulduzu ulduz kimi parlayan, ulduz kimi yanan, ulduz kimi göyləri işıqlandıran gördük. Bu gün Ulduzun 70 yaşı mübarək olsun. Bu yaş sazın, sözün yaşadı. Müdrik kişilərin yaşadı, ucaların yaşadı, qarlı zirvələrin yaşadı. Aşiq Ulduz böyük sənətkarlarla, böyük aşığılarla gözəl məclislər keçirib. Mən xarici ölkələrdə Ulduzun məclislərində çox olmuşam. Uzü Dədə Qorquddan bu yana nə qədər böyük sənətkarlarımız varsa, onların hamısı aşiq sənətinə böyük şöhrət gətirib. O cümlədən, müasir dövrdə aşiq sənətinə şöhrət gətirən, onu ucalara qaldıran, təbliğ edən, gözəl sənətkarlar yetirən aşiq Ulduz sözün həqiqi mənasında bu gün aşiq sənətinin yaraşığıdır. Və biz onun sazı ilə, sözü ilə, özü ilə, nazı ilə fəxr edirik. Ulduzun yaşı sənətin yaşadı.

Mən elə xoşbəxtəm ki, Kəlbəcərdə Aşiq Şəmşirlə üz-üzə durub saz çalmışam, rəhmətlik Aşiq Şəmşir məndən soruşdu: – A bala, Aşiq Ulduzu tanıyırsanmı? Dedim, tanıyıram. Yəni aşiq Ulduz aşiq sənətinin parlaq ulduzudu. Ona uğurlar arzulayıram. Ona bu gözəl, müqəddəs, unudulmaz, əvəzi olmayan yolda uğur arzulayıram. Aşığılar Birliyi adından, Mədəniyyət nazirliyinə, dövlətimizə, hamımızın sevdiyimiz Mehriban xanıma xüsusi minnətdaram bugünkü gecələr keçirildiyinə görə.

Zəlimxan YAQUB
Xalq şairi

⁴ *Aşiq Ulduzun 2015-ci il sentyabrın 30-da keçirilən yubileyində Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun çıxışı.*

ƏŞİQ ULDUZUN ÖZ DƏSTİ-XƏTTİ VAR⁵

Aşiq Ulduz öz səsi, öz nəfəsi olan aşıqdı. Onun gur, şaqrar, Koroğluyana səsi ilk eşidən andan Aşiq Ulduz üslubunu, onun saz-söz aləmində özünəməxsus ifaçılıq ritmini səsləndirmiş olur. Bu şəkildə yadda saxlayır. Əlbəttə, mən Koroğlu ifadəsini təsadüfən işlətmirəm. Aşiq Ulduz dağlar qızıdır. Onun həqiqi mənada Koroğlu nəfəsində zəngülələr vurmaq, o ucalığı fəth etmək gücü var. Onun könül dünyası səs koloriti ustadlara, sələfinə layiq olan zənginliklə doludur. Mənim ən çox diqqətimi bir məsələ çəkir. Zaman-zaman ona qibtə hissi ilə yanaşıram. Amma görürəm ki, aşiq Ulduz sazı əlində çox ürəklə tutub. Saza güvənərək tutub. Bilirəm ki, onun gücü, qüvvəti əlində tutduğu bu sazdadı. Azərbaycan sazına güvənir. Bu qüvənc sənətdəki uğurlarını təmin edən əsas təkan mənbəyidi. Əsas enerji mənbəyidi. Aşiq Ulduz hərəkətləri ilə də yaradıcı aşıqdı. Onun ifaçılığının özü də yaradıcılıqdı. Bir tərəfdən klassik dastanları ifa edərkən özünəməxsus səs-nəfəs gətirə bilir. İkinci tərəfdən də, özü yaradır. Özünün dastanları var. Özünün şeir kitabları var. Bunu özünün şagirdlərinə mənimsətməyi bacarır. Həm də bu ənənəni davam etdirir. Özünün “Qopuz” adlanan jurnalı var. Bu jurnalın ətrafında istedadlı gəncləri cəmləşdirir. Aşiq sənətinin bu günkü yaradıcılıq axtarışlarını bu jurnalın səhifələrinə çıxarır. Yəni bütövlükdə sazla nəfəs alan, sazla könül-könülə verib öz həyatını, varlığını sazda daşıyan bir xanım aşığımızı görürük. Çox adam Aşiq Ulduzu Ərəbzəngi kimi tanıyır. O cür də sevir. Çünki Ərəbzəngi rolunun həqiqətən dastan obrazının misilsiz ifaçısıdır. Düzdür, o Həcər də, Nigar

⁵ *Aşiq Ulduzun 2015-ci il sentyabrın 30-da keçirilən yubileyində Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun çıxışı.*

da ola bilir. O, teatral bir aşığıdı. Ərəbzəngi elə boy-boya onun boyuna biçilib. Bu mənada bir çox aşığılarla üz-üzə gəlib. Şah İsmayıl-Gülzar dastanında Şah İsmayılın yolunu kəsməsi məqamını görmüşəm. Görmüşəm ki, o Şah İsmayılın meydanına çox güclü bir Ərəbzəngi çıxıb. Təsəvvür edin ki, Şah İsmayıl məqamında Aşığı İmran kimi böyük qüdrətli Koroğluxan bir aşığı görmüşəm. Ulduzla üz-üzə, sinə-sinəyə, nəfəs-nəfəsə oxuyanda Ulduzun ondan çəkinmədiyini, İmran səsinə səs verdiyini görmüşəm. Baxışları, bütövlükdə üz quruluşu, cizgiləri dastanlardan gəlmiş gözəlləri xatırladır. Elə bilirsən ki, Abbasın Pərisidi, Valehin Zərnigarıdır. Bu cür ədəb-ərkanla, milli geyimlə XV-XVI əsrlərdən durub bizim yanımıza gəlib.

Mən həmişə diqqət edib görürəm ki, Aşığı Ulduz elə bilir ki, sazı ondan çox istəyən yoxdur. Ən çox sazı istəyən odur. Onun qədər saza ülvi sevgisi olan yoxdur. Bunun nə qədər dəqiq olub-olmadığının fərqi nə varmadan demək istəyirəm ki, bu, çox gözəl bir düşüncədi. Aşığı Ulduz sənətini, onun əzəmətini, mehri-məhəbbətini özünü ifadə edən bir düşüncədi ki, Aşığı Ulduz duyur ki, sazı ondan başqa istəyən yoxdu. Qoy elə də bilsin. Ondən gözəl nə ola bilər. Bu, ən gözəl bir duyğudu.

Məhərrəm QASIMLI
Əməkdar Elm Xadimi,
professor.

ULDUZ XANIM MƏNİ DƏVƏT ETDİ

Bu gün böyük sənətkar Aşıq Ulduz xanımın dəvətilə “Ulduz” birliyinə gəldim və növbəti toplantılarında iştirak etdim. Burası bir sənət ocağı, saz və söz qucağıdır. Burada Azərbaycanın xalq musiqisi və aşıq mahnıları səs-səsə verib. Salonda toplanan bütün fanatları sərməst edir.

Mənim kimi bütün vaxtı elmi və ciddi işlər, problemlərlə keçən insanlara belə bir məclis arzu edilən, ancaq qismət olmayan bir fürsət və qənimətdir. Burada toplananların məndən başqa hamısı sənətkar və hünərmənddilər. Ulduz xanım Azərbaycanın sayılan, görkəmli və nadir aşıqlarındandır. Mینəxanım həm alim, həm də şair, yazıçı və hünərmənddir. Fəridə xanım Ləman, öndər sənətkarlarımız da biri-birindən yeydir.

Vaxtilə Ulduz xanım, Fəridə xanımla birlikdə, Tehranda bizim evə gəldiyi gün onları bizdə istədiyim kimi ağırlamadığım halda, belə bir günü arzulamışdıq. Çox şükür, bu gün arzumıza çatdıq və belə bir məclis mənə qismət oldu. Mən bu xatirələri heç vaxt unutmayacağam. Sözlərimin sonunda, başda Ulduz xanım olmaqla məclisdə olanların hamısına sağlıq və xoşluq arzulayıram.

Doktor Cavad HEYƏT

12.07.2004

AŞIQ ULDUZUN ÖZ ÜSLUBU VAR

Aşıqlar Birliyinin sədri Hüseyn Arifin xidmətləri danılmazdı. Onun vaxtında “Aşiq Pəri” məclisi yarandı. Aşıqlar içərisində xanım aşıqların xüsusi yeri olsa da, o vaxta qədər Azərbaycanda xanım aşıqlar bu qədər təmsil olunmurdu. “Aşiq Pəri” məclisinin efirdə görünməsi xüsusi bir hadisə oldu. Bu məclis öz tarixi rolunu yaxşı oynadı, efirdə gördüyüm xanım aşıqları bir intonasiya, üslub gətirdi. Öndə gedən ən təcrübəli aşiq Ulduz idi. Aşiq Ulduz öz üslubunu təzahür elətdirdi. Bu, nə ilə bağlıdır? Çox ürək genişliyi, şaqraq səsi və ruhverici bir ritm texnologiyasından istifadə etməklə aşiq Ulduz öz üslubunu təsdiq elədi. Aşiq Ulduzun hərəkətlərində də o əndazəni aşmayan bir hərəkətlik var: həm saz ifası, həm gözəl səsi, hərəkətləri. Mənə elə gəlir ki, Aşiq Ulduz danışmayanda da oxuyur. Simasında, görünüşündə, hərəkətlərində elə emosionallıq, dediyi sözü daxilindən gətirmək var ki, bu da ancaq daxilən zəngin olan sənətkara aid olan bir məsələdir. O, böyük bir səmimiyyət və özünə inamla özünəməxsus bir üslub yaratdı. Ulduz xanımın üslubu mükəmməldir. Təsadüf üzərində qurulmayıb. Ona görə də ölkənin hüdudlarından kənar da, ölkəmizdə də çox sevildi. Təcrübəli sənətkar kimi bu gün də sevilir. O, həm də yaxşı bir müəllimdir. Bir var, ifaçı mütəxəssis yetişdirəsən, bir də var, elə sənət ortalığa qoyasan ki, o sənətdən hər kəs öyrənə bilsin. Odur ki, mən düşünürəm, bu gün sadəcə Aşiq Ulduzun oxumağı, efirdə görünməyi, radiolardan səslənməyi özü bir məktəbdir.

Aşiq sənəti tarixi bir sənətdir. Bu günün hadisəsidir. Xanım aşığın ifası bu sənətə gözəllik gətirir. Xanım ifası tamam ayrı şeydir. Ulduz xanımın xidmətləri həmişə qeyd olunmalıdır. Necə ki, qeyd olunur.

Nizami CƏFƏROV
AMEA-nın müxbir üzvü,
Millət vəkili.

ULDUZ BİR DÜNYADIR

Varımdan yox oluram... Hardandı bu güc, bu məhəbbət?!
“Ulduzun oxuması müsibətdi. Ulduz saz sənətinə töhfədir, bu sənəti Ulduz nüfuza qaldırdı”.

*Ulduzam, qismətim göylərdən enib,
Tale ulduzumun işığı sönüüb.
Mənim sevgi payım nağıla dönüb,
Ruhumda əbədi qalan ay sazım.*

Ulduz sadıqdi saza. Ulduz bu sənəti tərədən dırnağa diriltmək, ona öz gücündə, bəzəyində can vermək istəyir. Sənəti bütöv, qızıl külçəsi kimi təmiz, öz dəyərində ortaya qoymaq istəyir. Milli paltarlarımızın qeydinə qalır.

Paltar, milli geyim hər bir xalqın öz simasıdır, öz cildir. “Gəlin, balam, öz çuxamızı geyək də...” deyə milli geyimlərimizə həsr etdiyi yaradıcılıq seminarında Ulduz xanımın bu erkli, bir az da duzlu atmacası tez-tez eşidilir, aşıq paltarı necə olmalıdır, indiyədək geyindikləri libas tam yararlı ola bilərmə? – kimi fikir pərakəndəliyinə bir anda aydınlıq gətirdi.

*Yurdumu soruşan ay cavan, - aşıq,
Sinəmdə çağlayan saz demirmi bəs?!
Zərli kələğayım, gümüş kəmər
Ulu ozanlardan söz demirmi bəs?!*

Bəli, bu qızın “zərli kələğayısı, gümüş kəməri” deyir ki, bu qız Azərbaycan qızıdır.

Ulduz yeganə sənətkardır ki, öz saz sənəti ilə milli geyimləri eyni diqqət və həssaslıqla mühafizə edir.

Bununla, Ulduz sənətə ehtiram və sevgi nümayiş etdirir. Məsuliyyətlə, diqqətlə yanaşmaq örnəyi verir digərlərinə də.

Ulduz şairdir və sazda öz şeirlərini də oxuyur. Hələ ilk şeirini yeniyetmə çağlarında doğma Kərimlinin gözəllərinə həsr edib.

Qəzənfər PAŞAYEV
professor

AŞIQ SƏNƏTİNİN YORULMAZ TƏBLİĞATÇISI

Ulduz Quliyeva Gədəbəy bölgəsinin Kərimli kəndindəndir. Ulduz ifaçılığı, səsi, avazı ilə bu günkü aşıq iqliminə yeni bir ab-hava gətirdi. Yeniyetmə qızlardan seçdiyi sazçı qızlar dəstəsi yaratdı. Onlara bir müəllim kimi aşıq sənətinin sirlərini öyrətdi. Hələ 1984-cü ildə aşıqların qurultayında Ulduzun sazçı qızları yaxşı qarşılandılar. Elə o vaxtdan da Ulduz xanım aşıq sənətinin təbliğatçısı kimi fəaliyyət göstərir. Aşıq Ulduz istər Sovetlər birliyi dövründə, istərsə də yurdumuzun müstəqillik qazandığı son onillikdə incəsənət festivallarında həmişə yüksək ifaçılığına görə laureat adını qazanmışdır. Ulduz təkcə ifaçı aşıq deyil, həm də yaradıcı aşıq-şairdir.

Onun gəraylıları, qoşmaları, təcisləri və xüsusilə müxtəlif aşıq və şairlərlə deyişmələri, artıq sərhədlərimizi keçərək İrana, İraqa, Türkiyəyə yayılmışdır. Ulduz özü də o ölkələrin ədəbi məclislərində olmuş, çalib-oxumuş, aşıqlarla qabaqlaşmış, deyişmişlər. Aşıq Ulduz öz sənətinin işıqlı ulduzudur.

Onun müxtəlif havalar üstündə cilalanan söz inciləri aşıqların sazında pərvazlanır. Ulduzun 2001-ci ildə çap olunmuş "Saz demirmi bəs?" şeirlər kitabı ustad aşığın həm də sinədən gələn, bədii cəhətdən kamil olan şeirlər söy

lədiyini möhürləyir. Ustad aşığın şeirləri yayıldıqca aşıqlar, şairlər ona şeirlər həsr etdilər, şeirlərinə qabaq yazdılar. Hətta əsrimizin Ələsgəri kimi şöhrətlənən Mikayıl Azafı da Ulduza bir dəyərli qabaq yazdı. Bütün bunlar şair-aşıq Ulduz Sönməzin ünlü bir sənətkar olduğunu göstərir.

Qara NAMAZOV
professor

AŞIQ SƏNƏTİNİN SÖNMƏZ ULDUZU

Azərbaycan qadın aşiq poeziyasının zəngin ənənələri vardır. Ötən yüzillikdə yaranıb formalaşan bu ənənələr zaman keçdikcə daha zərif, incə, insan qəlbini ehtizaza gətirən duyğularla cilalanmış, büllurlaşmış və kövrək bir poeziya yaratmışdır. Bu gün Aşiq Pərinin, Minabəyimin, Gövhərbəyimin, Aşiq Bəstinin, Narınc Xatunun, onlarla adını çəkmədiyimiz qadın sənətkarların bizə miras qalmış yaradıcılığı xalq həyatının müxtəlif cəhətlərinin, hiss və duyğu çalarlarının əsrarəngiz gözəlliklərini özündə əks etdirməkdir.

Ustad qadın aşığılarımızın mənəvi-əxlaqi, estetik dəyərlər, təbiət və insan gözəlliklərinin tərənnümü ilə zəngin yaradıcılığı ötən yüzilliklər ərzində daim davam etmiş, ən zərif duyğuların – vətən və vətənpərvərlik, həsrət və ayrılıq, hüzn və kədər, sevgi və iztirab çalarlarını bütün genişliyi ilə əhatə edən xalq şeiri nümunələri kimi daim oxucunun diqqət mərkəzində olmuş, bu dəyərlər müstəqillik dövrünün qadın aşığılarının yaradıcılığında da geniş şəkildə əks olunmuşdur. “Aşiq Pəri” ədəbi məclisi ətrafında birləşən qadın aşığıların yaradıcılığı bu cəhətdən diqqəti daha çox cəlb edir.

Bu ədəbi məclis milli saz və söz mədəniyyətini özündə birləşdirən, mənəvi-əxlaqi dəyərlərimizi dünyaya tanıdan ədəbi məclislərdən biri kimi, ötən illər ərzində özünə geniş nüfuz qazanmışdır. “Aşiq Pəri” məclisinin hər bir üzvü saz və söz sənətimizin şöhrətləndirilməsində əlindən gələni əsirgəməmiş, qadın aşiq şeiri və sənətini özünəməxsus bir şəkildə zənginləşdirə bilmişlər. Günümüzün belə şöhrətli sənətkarlarından biri də Aşiq Ulduz Sönməzdür.

Aşiq Ulduzun yaradıcılığında sazla sözün vəhdəti qüdrətdəndir. O, mahir, peşəkar, məlahətli saz ifaçısıdır. Aşiq havalarının bir çoxunu özünəməxsus şəkildə, yeni üslubda, təzə, ürəkəçan mizanlarla ifadə edir. Azərbaycan xalqının yenilməz xarakterini, zərifliyini, incəliyini, bir az da cəngavərliyini telli sazının sinəsinə

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

köçürür. Bu, aşiq Ulduzun saz musiqisi çevrəsinə gətirdiyi, həssas dinləyicinin asanlıqla duya bildiyi səs möcüzəsinin yeni silsiləsidir. Bu gözəlliklər onun sazın pərdələri üzərində gözən zərif barmaqlarından, ehtiraslı mizrabının telli sazın simlərinə toxunmasından doğan fəryaddan baş alıb gəlir.

Aşiq Ulduz saz ifaçılığında Aşiq Ədalət, Zakir Bayramov ənənələrini yeniləşdirir, saz musiqisinə onlardan tamam fərqli, könüloxşayan xallar, ritmlər əlavə edir.

Aşiq Əsgər ocağının saz qaynaqlarından bəhrələnən sənətkar öz sələfinin sözün ifadə imkanlarından, deyim tərzindən məharətlə istifadə edir. Qoşma, gəraylı, təcnis şəkillərində aşiq şeirinin yeni imkanlarını üzə çıxardır. Aşiq Ulduzun peşəkar dəyərlərlə zəngin poetik yaradıcılığı bir-birini tamamlayır, onu qüdrətli bir ifaçılıq ciğirına çıxarır:

*Sən gedərsən, iki dərdim üç olar,
Şaxta vurur, bağım, bağçam puç olar.
Ömür keçər, arzularım heç olar,
Sonu zəhrimara ay dönər-dönər.*

Aşiq Ulduz sazın, sözün və poetik yaradıcılığın uğurlu yüksəliş yollarındadır. O, ulu aşiq sənətinin intəhasız ənginliklərinə yüksəlir, onun sönməz ulduzu kimi bərq vurub ətrafını nurlu bir ziyaya qərq edir... İnanırıq ki, o, qadın aşiq yaradıcılığının belə ulduzlarından biri kimi, hələ uzun illər aşiq sənətini öz uğurları ilə zənginləşdirəcəkdir.

Azad NƏBİYEV
AMEA-nın müxbir üzvü.
7.XI.2005

AŞIQ SƏNƏTİMİZİN “GÖZMUNCUĞU”

Yadıma yaxşı gəlir, ötən əsrin 30-50-ci illərində sözün əsl mənasında sinəsində şirindilli, çığalı-çıqqalı, telli sazla meydan quran, dövrən sürən yeganə xanım-xatun saz aşığı Aşiq Nabat idi. O da bizim aşıqlar ulduzu – gözmuncuğumuz aşiq Ulduz xanım kimi olduqca şirin ləhcəli saz aşığı idi.

Bu gün aşıqlarımız içində ustadlığı, səsi-nəfəsi, zənguləsi ilə seçilən Ulduz xanım sözün əsl mənasında əkə-bükə dədə aşıqlar ilə döş-döşə gələ biləcək aşiq Ərəbzəngimizdir.

Mən onun Aşiq Əkbər, Aşiq İmran, Aşiq Hacı, Aşiq Murad, Aşiq Mahmud və sayını bir daha artırma biləcəyim qədər də aşıqlarla tərəf-müqabil şəkildə səhnə-aşılıq yol ərkanını nümayiş etdirmişdir.

Aşiq Ulduzun səsi zildir, sazın “Beçə”, “Misri” pərdələrinin bəm-zilinə yatımlıdır.

Saz-aşiq araşdırıcılarına yaxşı məlumdur ki, “Beçə” pərdəyə hər aşiq səs gətirə bilmir. Bu pərdəyə ustadlar “aşığın qənimi”, “aşığın canını alan”, “zor pərdə” və s. adlar da deyirlər. Bu pərdənin zil-bəm gəzişmələrini “Misri”, “Bozuğu”, “Koroğlu zil qaytağı”, “Döşəmə Koroğlu” havalarını Ulduz xanım pəsinmədən oxuyur. Aşiq Ulduz həm də ustad aşıqdır. Onun “Ulduz” birliyində yetirdiyi şəyirdləri də fikrimizi təsdiq edir. Aşiq Ulduz xüsusi proqramlı həm klassik, həm də müasir dədə aşıqlarımızın təlim-tədris almasında da bir pedaqoq-ustad kimi əvəzsiz xidmət sahibidir.

Aşiq Ulduz saza vurğun sənətkardır. Ustadın “Sazım” rədifli gəraylısı fikrimizi təsdiq baxımından qiymətlidir:

*Bilməyənlər heç bilməsin,
Dindirəcək mərdi sazım.
Sevincim aşıb dünyanı,
Unutdurub dərdi sazım.*

*Alovlanıb yanan olub,
Dərdlərimi qanan olub,
Xoş günləri anan olub,
Ürəyimlə birdi sazım.*

*Tariximin varağıdı,
Qərinələr sorağıdı.
Sevənlərin çırağıdı,
Möcüzədi, sirdi, sazım.*

*Min bir oba, el bilmişəm,
Aşıb-daşan sel bilmişəm.
Duyan, əhli-hal bilmişəm,
Layla deyən dildi sazım.*

*O, Kərəmi kül eylədi,
Bir dəyəni el eylədi.
Ulduzu bir qul eylədi,
Məramımı bildi sazım.*

Əminəm ki, əlaqədar təşkilatlar çağdaş dövrümüzün bu say-soltan, sayılan samballı aşığının əməyini qədərincə qiymətləndirəcəklər. Buna onun tam mənəvi haqqı-hüququ vardır, – desək yanılmazıq.

Mən bir qocaman folklorçu kimi, aşıq sənətimizin “gözmuncuğu”na uzun ömür, cansağlığı və bundan sonra da bir çox bənövşəyə bağlı, kəmərbəstə, ismətli-qeyrətli xanım-xatunların toy axırı xeyir-dua verməsini arzu edirəm. Amin!

Mürsəl HƏKİMLİ
professor

ULDUZUN EVİ MƏŞQ MEYDANI İDİ

Həm sənətiylə bağlı, həm şəxsiyyətinə bağlı, dost olduğu insanlarla bağlı, saza-sözə olan münasibəti ilə bağlı çox demək olar. 50 ilə yaxındır ki, aşığı sənətinə gəlib. Onun atası görkəmli aşığı idi. Düz deyiblər, ustad oğlu şeyird olmaz. Gözünü açandan sazı-sözü görüb. Gədəbəy mühiti aşığılar diyarıdır. Ulduz xanım ilk ilhamını atasından alıb.

O, saza-sözə bağlıdır. O dövrdə çoxları sənətə gəldi. Amma davamsız oldu. Çoxları sıradan çıxdı. Ulduz xanım ilk olaraq respublikada texnikumlar səviyyəsində aşığı sənətinin tədris proqramını hazırladı. Orda aşığı sənətinin tədrisinə başladı. Hamımızın tanıdığımız ifaçılar onun tələbələrindədir. Mənim apardığım “Sarıtel” verilişində dəfələrlə onun saz-söz məclisini səsləndirdim.

Ulduz xanımın evi elə bil bir məşq meydanı idi. Çox maraqlıdır, onun tələbələri talış qızı, ləzgi qızı, müxtəlif xalqların nümayəndələri idi, sazın-sözün hikmətini fərqiinə varmadan gənclərə yorulmadan öyrədir. Mən dəfələrlə Ulduzun “Sazçı” qızlarını verilişlərə çəkdim. Ulduz xanım “Aşığı Pəri” məclisinin yaradıcılarından biridir. Təmasda olduğum illər ərzində onu həmişə barış adamı, əsl sənət adamı kimi gördüm. Ona daha böyük uğurlar arzulayıram.

Elxan MƏMMƏDLİ
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi,
Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru.

SƏHNƏNİ FƏTH EDƏN ULDUZ

Aşıq Ulduzdan söz düşəndə onun üç keyfiyyətindən danışrlar: Aşıq, şairə, əvəzsiz ifaçı! Mən sizin çoxlarınızın bilmədiyiniz keyfiyyətini deyəcəm. Ulduz xanım çox yüksək səviyyəli muğam ifaçısıdır, həm də çox keyfiyyətli bir insandır – bu beş cəhəti Allah ona verib. Mən sizə 30 il bundan əvvəldən danışacam. O vaxt Dövlət Fmlarmoniyasında Əliağa Quliyevin ansambli fəaliyyət göstərirdi. O dövrdə filarmoniyaya hər adamı qəbul etmirdilər. Ulduz seçim yolu ilə solist qəbul edilmişdi. Ansamblda muğamı mən ifa edirdim. Mənə dedilər təzə bir qız gəlib. Hələ bilmirdik bu kimdir. Məşq zamanı içəri bir qız girdi. Uzunsaçlı, ucaboylu, incə bir qız. Bu, Ulduz xanım idi. Mən soruşdum, nə oxuyacaqsan? Ulduz dedi: “Şahnaz” muğamı. Məşqə başladıq. İlk məşqdə Ulduz xanım şaqraq, gur səsi ilə bizi heyran etdi. Sabahı gün filarmoniyada konsertimiz olacaqdı. Mən Əliağa müəllimə dedim bu qızla bir neçə mahnı məşq edək. Əliağa müəllim, – bəsdə, qısaca olsun, – dedi. Elan etdilər: “Şahnaz” muğamı, ifa edir filarmoniyanın solisti Ulduz Quliyeva. Tarda müşayiət edir Ramiz Quliyev. Konsertdə Ulduz xanım “Şahnaz” muğamı və “Qatar” təsnifi oxudu. Elə gözəl oxudu ki, alqışların ardı-arası kəsilmirdi. Ulduz xanım baş əyib səhnədən çıxır, lakin alqış sədaları altında təkrar-təkrar səhnəyə qayıdır və dönə-dönə baş əyirdi. Tamaşaçı alqışları səngimirdi. Mən qeyri-ixtiyarı yoldaşlarıma dedim: – Gördünüz, mən dedim bir neçə mahnı məşq edək. O vaxtdan neçə illər ötüb-keçib, hələ yadımdan çıxmır. Ulduz xanım istər xanəndə, istər aşıq kimi səhnəni fəth edən sənətkardır. Heç kim məndən inçiməsin, Ulduz xanım kimi həm muğamı, həm aşıq sənətini sintez edən aşıqlarımız yoxdur.

Ulduz xanımda yüksək səs tembri, səhnə mədəniyyəti, muğam ifası, aşıqlığı, insani keyfiyyəti – bu beş gözəllik onda cəmləşib.

Ramiz QULİYEV
Xalq artisti

SƏNƏT QARDAŞIM

Ulduzla qardaşam. Bu Ulduz Həcərdir, vallah. Məni hər sazla heyrtləndirmək olmaz. Elə hər oxuyan qadın aşığını da qəbul etmirəm. Dəfələrlə televizorda da, hər yerdə də Ulduz xanım haqqında demişəm. Onun aşığılığını qəbul edirəm. Əsl sənətkardı, əsl aşığıdı. Sazına, sənətinə, öz şəxsiyyətinə hörmətim var.

Ulduz sazın sahibidi. Ulduz böyük aşığıdı. Fəridə Ləmanın gecəsində “Natəvan” klubunda Ulduz elə oxudu ki, mənim növbəm gələndə fikirləşdim: İndi Ulduzdan sonra necə çalım?!

Qadın şairlər də çoxdur, şeir də çoxdur, amma Ulduzun kitabı tapılmır, əllərdə gəzir. Qoy öz sözünü desin, işini aparsın. Saz sənətinin şahı bilirəm Ulduzu.

Ulduz çox etibarlı adamdır. Onu görüb sevən aralanmaq istəməz. Sənətinə gəldikdə bütün Azərbaycan bilir – Ulduzun sənəti var. Bizim Məhsətimiz olub, Xurşud Banu Natəvanımız olub. Ulduza Azərbaycan anası, türk anası kimi baxıram. Dədə Qorquddan qalan sazın sahibidir.

Ədalət NƏSİBOV
Əməkdar İncəsənət Xadimi,
Prezident təqaüdcüsü.

MƏNİ DƏBƏRDƏN “QARAÇI” İDİ...

Sənət daim göz qabağındadır. Eləcə də Ulduzun sənəti. Ulduz böyük zövq sahibidir. Onun yanıqlı, təsirli səsi, öz havaları, qəmi, gözyaşı gətirən sənəti var. Lakin bu qəm qorxulu deyil, o gözəl gözyaşları gətirən qəm, bu səsin ürəklərə kədər salması qəribə deyil. Saz sirli-sehirli sənətdir. Saz havalarını başa düşüb axıra çıxarmaq böyük zəhmət və dözümlü istəyir. Özüm bir vaxt Şirvan aşığı sənəti ilə bir az məşğul oldum. Eləcə də, hətta Qərb məktəbi – Tovuz, Gədəbəy aşığı sənəti ilə maraqlandım; qızıma da, özümə də müəllim tutdum, ciddi məşğul olduq. Ana südü qədər, qandan gələn bir doğmalığ, bir şirinlik var onda. Gərək onunla da muğam qədər ciddi məşğul olasan, muğama can qoyduğun qədər can qoyasan onun yolunda. Heç kimə sirr deyil ki, hər əlli ildə bir və ya iki aşığı yetişə bilir, eləcə də, muğamat ustası. Amma nə olsun, hamı oxuyur, baxırsan. Oxusun... Bəna da öz işini görə-görə oxuyur, yanında sazi ki, yoxdur.

*Böyük mirvarilər yaranır tək-tək,
Hər yerdə, hər zaman inci tapılmaz.*

Aşığı sənəti böyük məktəbdir, həm də bu sənətə doğuluşdan, bələkdən başlamaq lazımdır. Özü də yüngül, öləri yox, klassik ənənəni dirildə-dirildə. Məni dəbərdir e, “Quba Kərəm”, “Bəhməni”, “Qaraçı”, “Dilqəmi”.

Ulduz o gün özünün doğum günündə bir “Qaraçı” oxudu. Maşallah!.. Allah o səsi əlindən almasın. Sənin nə dərdin, o ad günündə elə səs çıxardın ki... Ulduz özünün hərəkətləri, danışığı, geyimi ilə sənətə dəyər verən, onun ağırlığını çəkən sənətkardır. Aşığı Ulduzun izi, abı-havası bizim kimliyimizi yaddaş-

lara yazır. Ulduzun ifasında geniş bir dünya görürəm – sənət dünyası. Kəhkəşanlı bir dünya. Ulduz xanım, Sizin bu şaqraq, çaylar kimi çağlayan səsinizi Allah xalqımıza çox görməsin. Amin. Hər bir tapıntısı elə onun özünə yaraşandı. Bax, kəlağayını hər kəs örtə bilər, örtürlər də. Hər kəsdə effekt verə bilmir. Adam var, o kəlağayının adını aşağı salır, Ulduz kəlağayını şərəfləndirir.

Azərbaycanın ayrı-ayrı bölgələrində, Türkiyə ellərində, eləcə də, Avropada sazı ilə hörmət, rəğbət qazanmışdır. Bu rəğbəti və hörməti qazanmaq asan deyil. Böyük sənət yeməklə, rəqslə, kef-damaqla tutmur. Görürsən, burada ləli, almazı başa düşən, baxıb tanıyan yoxdu, qərara gəlirsən, yox, bura mənim yerim deyil.

Ulduz da sənətə belə məsuliyyətlə yanaşan, ona dəyər verən, onun ağırlığını çəkən sənətkardır. Öz mənəviyyəti üçün edir bunları. Sənətdə xaltura yolverilməzdi. Hər şey itsə də, sonunda qiymətləndirilir. Qədri bilinməsə belə; görürsən sənətkarı sağlığında qiymətləndirən yoxdu, amma özü olmayanda qiymətini verirlər, əziz tuturlar. Bu odu ki, sənət ölmür, sənətkarı da yaşadır. Sənət bir-iki günlük deyil, əbədidir. O əbədi sənətə malik olmaq gərəkdir. Məsələ bundadı.

Alim QASIMOV
Xalq artisti

MƏNİM ÇOX BƏYƏNDİYİM AŞIQ

Sənət aləmində Aşiq Ulduzun öz yeri var. Sənət aləmi çətin yoldu. Hər kəsə qismət olmur. Mənim aşiq Ulduza çox böyük hörmətim var. Qoy aşıqlar eşitsinlər. Heç kim məndən inciməsin. Sənətkaram deyəndə məsuliyyətli olsunlar.

Ulduz xanım əsl sənətkardır. Ona görə ki, havacata uyğun söz seçimi, ağır, ləngərli ifa tərz, səsdə mələhət, şirin ləhcə bir-birini tamamlayır. Mən hər yerdə demişəm, deyirəm də, aşiq Ulduzda sənət yolu, aşıqlıq siması, boy-buxun bir-birini tamamlayır.

Tamamlayan şirin, yüksək səs tembri, səhnə mədəniyyəti əsl sənətkara məxsus olan yüksək cəhətlər var.

Aşiq Kamandar ƏFƏNDİYEV

25.09.1998

**ULDUZ XANIMIN SAZININ,
SÖZÜNÜN İŞİĞİNİ YIĞIŞMIŞIĞ⁶**

Hörmətli tədbir iştirakçıları, bu gün Ulduz xanıma verilən qiymət bütün sənətə verilən qiymətdir. Ulduz xanımın atası aşığı idi – Aşığı Əsgər, əmisi aşığı Əliqulu, qardaşı, oğlu – nəsillicə sənətkardılar.

Yaxşı yadımdadır, bir dəfə H.Əliyev adına Saraydakı konsertdə Ulduz xanım səhnəyə çıxdı və elan elədi ki, bu gün mən Şah İsmayılı meydana çağırıram. Elə bu vaxt Aşığı Məlik çıxdı meydana, tamaşaçıları heyran qoydular. Mən çox şad oldum.

Ulduz xanım bu gün özü ustad bir sənətkardır. Onun aşığı məktəbi var. Çoxlu şagirdləri var. Güzəl şeirləri var, kitabları çap olunub. Mən çox şadam ki, bu gün onun yaradıcılıq gecəsinə yığışmışıq. Arzu edirəm, ulduzlar içində sönməyən, daim yaşayan olsun. Mən onu təbrik edirəm.

İsfəndiyar RÜSTƏMOV
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi,
Prezident təqaüdçüsü.

⁶ *Aşığı Ulduzun 2013-cü il mayın 14-də keçirilən yaradıcılıq gecəsindəki çıxışı*

AŞIQ ULDUZ – ŞAİR ULDUZ

Ozan-aşiq sənətinin dəyərlərini yorulmadan yaşadan, bütün ağırlığını çiyində daşıyan Aşiq Ulduz nə yaxşı ki, var. Sazı, sözü, sənəti yaşadanlar varsa, demək sənət yaşayır. Ulduz öz ömrünü saza-sözə, sənətə bağlayıb. Ulduz – klassik aşiq-şairə, sazımızın xilaskarı Ulduz. Sazı-sözü yaşatmaq hər kəsə məxsus olmur. Ulduz haqdan gələn aşıqdır. Ulduzun sənətə gəlişi ozan dünyasına bir töhfədir.

Aşiq Ulduz kimi saza könül verən Azərbaycanın aşiq-şair qadınları dərd üstə köklənib. Ulduzun şeirlərinə qulaq asıram. O, sazın alovu ilə ürəyinin atəşini biri-birinə qatır. Ürəyinin ən dərin guşəsində gizli saxlamağa məcbur olduğu hissələri üzə çıxarır. Onu saz alovları ilə, atəşi ilə, harayı ilə dinləyicilərinə, tamaşaçılarına çatdırır. Onu dilləndirən ilahi sevgidir, ilahi məhəbbətdir. Bu sevginə alqış olsun.

Aşiq Ulduzun dərdi necə sevdiyini görürəm. Sözü demək böyük qəhrəmanlıq tələb edir. Ulduz xanım axtardığı ilahi sevgini hələ tapmayıb. Mən burda cismani sevgi yox, ilahi sevgini deyirəm. Bu ilahi sevgidir onu dilləndirən. Bu ilahi məhəbbətdir onu gözəl şeirlərə tuş gətirən, o dərdlə yoldaş edən. Dərdinə alqış olsun, bacım. Mən sənənin dərdi necə sevdiyini görürəm. Sənənin dərdin qarşısında baş əyirəm. Bu sənənin şəxsi yaşantın deyil, bir şairə-aşiq qadının böyük dərdi, böyük dünya boyda bir qüssəsidir ki, onu sözə çevirib və o tellərin yangısı ilə tamaşaçılara çatdırırsan. Ömrün uzun olsun. Getdiyən yollarda həmişə saz sənənlə qoşa addımlasın. Var ol. Biz sevdiyimiz qədər Tanrı səni sevsin.

Telli PƏNAHQIZI

**HARDA DAĞLAR VARSA,
ORA DAHİLƏRİN YERİDİR**

Mən Ulduz xanımı uzun illərdir ki, tanıyıram. İlk vaxtlar Ulduz xanım muğam ifaçısı kimi çıxış edirdi. Çünki muğam sinfini bitirib. Mən onu dəfələrlə muğam ifaçısı kimi rəhmətlik Rübabə Muradova ilə birlikdə efirə vermişəm. Elə bil ki, bu xanıma birdən Allah vergisi verildi. O, aşiq kimi çıxış etməyə, aşiq mahnılarını oxumağa başladı. Ulduz xanımı səhər oyat, istəyirsən aşiq mahnısını oxusun, istəyirsən muğam oxusun, fərqi yoxdur. Bütün mahnıları Ulduz xanım gözəl ifa edir.

Rəhmətlik Mirəli Seyidov Roza xanımı görəni kimi deyərdi: – Sən dəhşət gözəlsən. Rəhmətliyini sözü olmasın, Ulduz xanım dəhşət oxuyandı. Bu səs Gədəbəy dağlarından gələn bir sədi. İrsdən gələn bir sədi. Rəhmətlik atası da aşiq idi. Qəribəlik onda idi ki, aşiq sənətini dünyaya göz açandan öyrənirmiş. Sən demə, elə-belə aşiq deyilmiş bizim bu Ulduz xanım. Ulduz xanım tək aşiq yox, hərtərəfli adamdı.

Göyçə mahalından gələn aşığılar Ulduz xanımgildə qalar, gecəyarıya qədər çalıb-oxuyarmış. Ulduz xanımı qoymasalar da, gizlicə stolun altında gizlənib aşığılara qulaq asarmış. Elə sənətin sirlərini də onda öyrənərmiş. Ulduz xanım göydəndüşmə deyil, əsl sənətkardı. Sən sənətini qoru, saxla, sənət də səni qoruyub saxlayar.

Mən Gədəbəy aşığılarından çox verilişlər hazırlamışam. Orda Aşiq Bəsti Kəlbəcərli, Aşiq Aydın Çobanoğlu və şair Vəli haqqında verilişlər hazırlamışam. Bu mənim fikrimdir, harda dağlar varsa, ora dahilərin yeridir. O dahilərdən biri də elə bizim Ulduz xanımdır.

**Əmirhüseyn ELŞƏN
(MƏCİDOV)**

21.02.2006

**BU SƏS NAMAZIMI
POZACAQDI AZ QALA...**

O illərdə Maşağada müəllim işləyirdim. 1988-cı il idi. O vaxtlar “Aşıq Pəri” məclisini professor Əzizə Cəfərzadə aparırdı. Nə qədər keçmişdi, necə keçmişdi, bilmirəm. Bu verilişə lap əvvəldən vaxt tapıb baxa bilməmişdim. Evin həm anası, həm atası idim...

O gün qürub çağı idi. Zöhr namazını qılmamışdım. Axşam düşənə qalsa, qəza olur, odur ki, bu namazı qılmağa hazırlaşmışdım. Fəsil də bahar idi. Namaza başlamışdım, o biri otaqdan açıq qoyduğum televizorun səsi gəlirdi. Birdən Ulduzun səsini eşitdim, namazı saxladım, qorxdum çaşaram. Düşündüm ki, təzədən qılaram, eybi yoxdur, elə yavaşca keçdim o biri otağa. Ulduz təbiətin qoynunda oxuyurdu. Sanki yeri-göyü, meşəni, bu meşənin ağacını, kolunu-kosunu, çiçəyini, otunu, bülbüllərini də öz mahnısıyla nazlayırdı.

Elə o gündü verilişdən “Aşıq Pəri”yə həvəsim və aludəçiliyim başladı.

Əlimdə yazım var idi. Bir vaxt dostluq etdiyim Balas Azəroğlunun xanımı, hörmətli şairimiz Mədinə Gülgün mənə həvəsləndirmişdi ki, Azərbaycan qızlarına öz yazılarından bir çələng hazırla. Mən də gözəl heykəltəraş Münəvvər Rzayevadan başlamışdım.

Fikrimdə böyük qadınlar vardı. Hökumə xanım, Jalə, Mədinə Gülgün özü, tacik şairi Gülürüksar... Mədinə xanım dedi, sən bu qadınlardan çələng kimi bir silsilə yazı hazırla.

Ulduzun oxuması mənə elə güclü təsir edirdi ki, bu səs mənə keçmişə aparırdı, düşünürdüm, qədimdə qadınlarımız, xanım-xatın ana-bacılarımız bax beləcə geyiniblər – al-yaşılı, bax, beləcə, dodağı bal təbəssümlü nişanlı qızlar bayramlarda, toy vaxtı,

xınayaxdı gecələrində yığışib bir yerə, elə belə də oxuyublar. Xüsusən, Ulduzun şirin səsi mənə əsər edirdi. Sanki sözü bir qənd imiş kimi ağzında saxlayıb məzə verir, duruşu, geyimi-libası ilə sanki deyir: Mənə baxın, mənə! Xüsusi ləhcəsi, sözü-söhbəti, yerişi, gülüşü... Özü də ifa edərkən elə qoşma tapır ki, orada mütləq dərin eşq tərənnüm olunur. Sanki 17-18 yaşlı bir qızdı, 20 yaşlı bir oğlana da aşiqdi bu dəm, eşqi tərənnüm edir Ulduz. Bu şeiri o hisslərin altında yazdım:

*Saçının qarası harda gizlənib?
Könlünün gülşəni bağda gizlənib...
Gəzib bu cahanı harayladım: "heyyy".
Dedilər, axtarma şair,
Aşiq Ulduz onu sazda gizlədib.*

Nəhayət, bir gün Ulduz qarşıma çıxdı. Şairə Fəridə ilə Dəniz kənarında gəzirdilər. Fəridə bizi tanış etdi. Onda bu şeir yarandı:

*Aşiqəm səsinə, məlahətinə,
Ey Qibləgahımı simdə gizlədən.
Aşiqəm füsunkar, məsum hüsnünə,
Ey Şahin Xilqəti pərdəyə düzən.*

Sözümün mənasını, işığını axtarsan, bil ki, Ulduz Sönməzdən böyük yazı hazırlamaq arzusu ilə yaşayıram.

Şahin XİLQƏT

ULDUZAM, MÜQƏDDƏS

SAZIM ƏLİMDƏ...

(Aşıq Ulduz Sönməzin poetik yaradıcılığından seçmələr)

GƏRAYLILAR

SAZIM

Bilməyənlər heç bilməsin,
Dindirəcək mərdi sazım.
Sevincim aşıb dünyanı,
Unutdurub dərdi sazım.

Alovlanıb, yanan olub,
Xoş günləri anan olub.
Dərdlərimi qanan olub,
Ürəyimlə birdi sazım.

Yurd bilmişəm, el bilmişəm,
Aşıb-daşan sel bilmişəm,
Hər an əhli-hal bilmişəm,
Şirin deyən dildi sazım.

Tariximin varağıdı,
Qərinələr sorağıdı.
Sevənlərin çırağıdı,
Möcüzədi, sirdi sazım.

O, Kərəmi kül eylədi,
Bir dəyəni el eylədi.
Ulduzu bir qul eylədi,
Hər dərdini bildi sazım.

BU ELİN BALASIYAM

Soraq verim Gədəbəydən,
Mən bu elin balasıyam.
Ad yazmışam hər daşına,
Tarixində qalasıyam!

“Haçaqaya” başdaşımdı,
“Murguz” dağı qardaşımdı.
“Tavaq” bulaq gözyaşımdı,
Mən bu gölün sonasıyam.

“Şahdağı”nın ətəyində,
Meylim arı pətəyində,
Səsim çoban tütəyində,
Həzin-həzin çalasıyam.

Seyrək duman çalma bağlar,
Gur çayları coşar, çağlar.
Vüqarımdı uca dağlar,
Bu dağların lalasıyam.

Köhlənimdi təngnəfəs,
“Ocaq yal”da bir qurban kəs.
Heç bir ellə etmərəm bəhs,
Ölüb, burda qalasıyam.

Vətən eşqi qaynar bulaq,
Ulduz, axtar varaq-varaq.
Çıx, zirvədən dünyaya bax,
Koroğlunun qalasıyam!

TÜRKiYƏYLƏ AZƏRBAYCAN

Bir ürəkdə iki candı –
Türkiyəylə Azərbaycan.
Bir damarda axan qandı –
Türkiyəylə Azərbaycan.

Atatürklə Heydərım var,
Bizə çox yaraşır vüqar.
İki ölkə qoşa yaşar –
Türkiyəylə Azərbaycan.

Aşıq Ulduz sazla söylər,
Kafir düşmən bizə neylər.
Düşmən bağrını qan eylər
Türkiyəylə Azərbaycan.

BİR GÜN

Köçkün qardaşıma təsəlli

Təsəlli tap, a qardaşım,
Bu qovğa-qal keçər bir gün.
Didərgin dediyin ellər
Öz yurduna köçər bir gün.

Yurdumuza köçən kafir,
Suyumuzdan içən kafir,
Öz qanından keçən kafir
Əkdiyini biçər bir gün.

Bizə sarı baxan dağlar,
İldırımlar çaxan dağlar,
Buzdan sırğa taxan dağlar,
Yaz süfrəsi açar bir gün.

İgidlər dönər zəfərlə,
Nur çiləyən bir səhərlə.
Aşuq Ulduz xoş xəbərlə
Göyçəmişə uçar bir gün.

SALAM GƏTİRMİŞƏM

Şahdağın zirvəsindən
Sizə salam gətirmişəm.
Səmada qartal səmindən
Sizə salam gətirmişəm.

Göygölümün göy gözündən,
Şuşadan, Cıdır düzündən,
Xalqın ülfət dənizindən
Sizə salam gətirmişəm.

Yəhərlənib köhlən atım,
Sevinc alım, qəmi satım.
Meydan alıb toy-busatım,
Sizə salam gətirmişəm.

Söhbət açıb nəsillərdən,
Yük tutmuşam ləl-gövhərdən.
Ustad Aşuq Ələsgərdən
Sizə salam gətirmişəm.

Ulduz deyər, bizim eldən,
Şəhid olmuş neçə dildən,
Qana batmış qərənildən
Sizə salam gətirmişəm.

*Vaşinqton,
1991*

YAZMA DAHA

Məktubunu dünən aldım,
Belə qəmli yazma daha.
Cavabını yola saldım,
Belə qəmli yazma daha.

Həzin əsən küləkdən yaz,
Xoş arzudan, diləkdən yaz,
İki sevən ürəkdən yaz,
Belə qəmli yazma daha.

Qüسسə, kədər təkə düşüb,
Bu məktub nə kökə düşüb.
Gözyaşından ləkə düşüb,
Belə qəmli yazma daha.

Ay Ulduzun din-imanı,
O dediyin sözlər hanı?
Sən atanın əziz canı,
Belə qəmli yazma daha.

ALTI QIZLAR

Aşıq Ulduzun rəhbərliyi ilə yaradılmış "Sazçı qızlar"ın tərifı

Altı qızın biri – Gülbəniz,
Qapında olaram kəniz.
Sən mənə hər şeydən əziz,
Altı qızlar, altı qızlar.

Altı qızın biri – Lalə,
Gəl düşmə başqa xəyala.
Doldur, gətir ver piyalə,
Altı qızlar, altı qızlar.

Altı qızın biri – Nəzakət,
Söyləyim sizə hekayət.
Elimizdə gözəl adət
Altı qızlar, altı qızlar.

Altı qızın biri – Kəmalə,
Qulluq et ağla-kamala.
Müştağam boya, camala,
Altı qızlar, altı qızlar.

Altı qızın biri – Ruqiyyə,
Ağlımı alırsan niyə?
Nazlana, al-yaşıl geyə,
Altı qızlar, altı qızlar.

Altı qızın biri – Şərqiyyə,
Can alır, baxanda qıya.
Hər nə desə, haqdan deyə
Altı qızlar, altı qızlar.

SƏNSİZ

Bir xəstəyəm – yan üstəyəm,
Olmur bircə anım sənsiz.
İnsafa gəl, can üstəyəm,
Vallah, çıxır canım sənsiz.

Bu könüldən, gözdən iraq,
Hələ səndən gəlmir soraq.
Axtarıram əldə çıraq,
Bunu necə danım, sənsiz.

Necə gəzim dağda-daşda,
Bu görkəmdə, mən bu yaşda?
Ürək dərqli, can ataşda,
Ay dinim-imanım, sənsiz.

Ver Ulduza müjdə, soraq,
Bülbül kimi gülə qonaq.
Yanırıqsa, birgə yanaq,
İstəmirəm yanım sənsiz.

SƏNİ

Aşiq qardaş, xoş gəlibsən,
Gördüm rəngi qara səni.
Sazlı-sözlü aşiq kimi,
Göndəriblər hara, səni?

Səni sınaqdan keçirirəm,
Zəhərdən şərbət içirirəm,
Eldən-obadan köçürürəm,
Kim salıbdı tora, səni?

Ulduzam, tüğyan eylərəm,
Dərdlərə büryan eylərəm,
Meydanda bir qan eylərəm,
Göndərərəm gora səni.

DAĞLAR

Hərdən-hərdən xəyalımda
Gəlirəm mən sizə, dağlar.
Düşürəm borana-qara,
Gah enirəm düzə, dağlar.

Koma qururam obada,
Sevincim həddən ziyada.
Qartalların göy səmada
Həzin-həzin süzə, dağlar.

Ulduz, xəyal olsun gerçək,
Hikmət desin bir ağbirçək.
Saçlarıma bir sığal çək,
Ömrüm olsun təzə, dağlar.

SAZIM MƏNİM

Ruhumu sazdan almışam,
Min dil açsın sazım mənim.
Novruzgülü açılanda
Gülsün bahar-yazım mənim.

Şirin dildə sözüm gülsün,
Ətir saçan yazım gülsün,
Bu bayramda üzüm gülsün,
Qoy coşsun avazım mənim.

Görməzlərə göz verilsin,
Ömrə bahar yüz verilsin.
Aşıqlara söz verilsin,
Silinməsin izim mənim.

Çərşənbədə sınağım var,
Yanan nurlu çırağım var.
Gör nə gözəl növrağım var,
Hasil olsun arzum mənim.

Ulduz deyər, şamlar düzün,
Səmənilər düzüm-düzüm.
Sinəmdə saz ellər gəzdim,
Dastan olsun sözüm mənim.

QOŞMALAR

AZƏRBAYCANIM

Zaman-zaman qəhrəmanlar məkanı,
Tükənməz sərvəti, tükənməz varı.
Kimsəyə baş əyməz qartal vüqarı,
Azad dövlətimdən, Azərbaycanım.

Sinənin üstə çox sərvətin, varın var,
Sənin varlığına yaraşır vüqar.
O böyük yaradan olsun sənə yar,
Şanım-şöhrətimdən, Azərbaycanım.

Başdan-başa küçələri çırağban,
Daim ucalırsan keçdikcə zaman.
Övladların ömür sürür firavan,
Sonsuz məhəbbətim, Azərbaycanım.

Göylərə dayaqdı uca dağların,
Daim göz oxşayır yaşıl bağların.
Ulduz, qarşdadı gözəl çağların,
Tükənməz sərvətin, Azərbaycanım!

25.05.2009

BELƏ

Dostum, qalxaq Yasamaldan yuxarı,
“Qafar bulağı”nın yalından belə.
Doğma Gədəbəyim məğrur dayanıb,
Obasından belə, elindən belə.

Bizdə müqəddəsdir hər gələn qonaq,
Dağı-daşı pay-piyada dolanaq.
Gül-çiçəyin ətirinə bələnək,
Dərək, dəstə tutaq gülündən belə.

Qayalarda seyrək duman dolaşır,
Yaylağında qoyun-quzu mələşir,
Buz bulaqlar axıb çaya qarışır,
Yağışınnan belə, selinnən belə.

Tanrım yazıb gözəlliyə fərmanı,
Bu dağların gözəlinə tay hanı?
Gül-çiçəyi min bir dərdirin dərmanı,
Çəməninnən belə, çölünnən belə.

Məliknən Qələndər el yaraşığı,
İsfəndiyar qocaman el aşığı.
Ulduz bir şölədi, sönməz işığı,
Ləhcəsinnən belə, dilinnən belə.

GÖYÇƏ

Şair Bəhman, oyan bircə anlığa,
Axıdır gözünün yaşını Göyçə.
Tüstü çıxmır heç bir evdən, ocaqdan,
İtirib torpağını, daşını Göyçə.

Mələşmir sürülər, çobansız qalıb,
Yalçın qayalarım dumansız qalıb,
Haqq-ədalət hələ fərmansız qalıb,
Yamanca çatıbdı qaşını Göyçə.

Yaz selitək sular bulanar keçər,
Dövrən belə qalmaz, dolanar keçər.
Ulduzam, ellərim qayıdar köçər,
Həmişə dik tutar başını Göyçə.

QADAN ALIM

Dəstələ dərdimi, bir dəstə bağla,
Əsən küləklərə ver, qadan alım.
İpək saçlarıma bir şənə çəkib,
SİNƏNİN ÜSTÜNƏ SƏR, qadan alım.

Şərbət badələri yenidən dolsun,
Hicran aralıqda saralıb-solsun.
Qıyma, gur saçlarım pərişan olsun,
ÖZÜN ÖZ ƏLİNLƏ HÖR, qadan alım.

Bir bahar nəfəsli, naz olduğumu,
Dərdindən közərib köz olduğumu,
Ulduzun əhdinə düz olduğunu
ÖZÜN GÖZLƏRİNLƏ GÖR, qadan alım.

QALIB

Ömrüm başdan-başa qeylü-qal olub,
Arzum ürəyimdə qara xal olub,
Vüsal varlığımda bir xəyal olub,
Mənə istəyimin gözyaşı qalıb.

Bu illər əlimdən alan ömrümü,
İllər talan edib, talan ömrümü.
Bilməm nə gözləyir qalan ömrümü,
Uçub eşq sarayım, bir daşı qalıb.

İstədiyim günlər gələ, gəlməyə,
Acını-şirini bölə, bölməyə,
Birtəhər dayanıb dözüərəm hələ,
Ömrümlə bəxtimin savaşı qalıb.

İlahi göylərdən həsrət ələsə,
Məzarımı duman, çənə bələsə,
Hardasa bir yalqız ahu mələsə,
Bilin ki, Ulduzun sirdaşı qalıb.

XATADI

Sən çəkə bilməzsən mənim nazımı,
Duruşum xatadı, nazım xatadı.
Hər nə deyirəmsə, ürəkdən gəlir,
Söhbətim xatadı, sözüm xatadı.

Yox demişəm sənə kimi yüzünə,
Məhəbbətin astarı nə, üzünə?
Bərbad olmuş, gəl sən düşmə izimə,
Yerişim xatadı, izim xatadı.

Ozanam, sinəmdə saz gəzirəm mən,
Hələ deyilməmiş söz gəzirəm mən,
Enişdə-yoxuşda iz gəzirəm mən,
Enişim xatadı, düzüm xatadı.

Ayrılığın badəsini süzmüşəm,
Vəfasız yolunda ömür üzmüşəm.
Nə qədər ağrıya, dərdə dözmüşəm,
Ayrılıq xatadı, dözümlü xatadı.

Ulduzam, dünyaya öz baxışım var,
Məhəbbət yarası – yüz naxışım var.
Hərdən şimşək kimi bir çaxışım var,
Alovum xatadı, közümlü xatadı.

GƏZİRƏM

A bimürvət, yenə gəlmir sorağın,
Mən də belə məlul-məlul gəzirəm.
Bağlanıbmi tale adlı varağın?
Ona görə zəlil-zəlil gəzirəm.

Can atıram hicrana daş atmağa,
Cəhd edirəm bir vüsala çatmağa.
Bir müqəddəs nemət, varlıq tapmağa,
Axtarıram, könül-könül gəzirəm.

Ulduz, saf arzular de, harda qalıb?
Dolanıb, axtarıb, xəyala dalıb.
Başıma düzlərin daşını salıb,
Bu həsrətdən oldum əlil, gəzirəm.

GƏLMİŞƏM

Məşhur türk aşığı Aşıq Şenliyin xatirə gecəsində

Qarsa sarı,
Əgər yaram varsa, sarı.
Çox vəfalı dostlar tapdım,
Könlüm uçar Qarsa sarı.

Dədə Şenlik, oyan bircə anlığa,
Hüzuruna ziyarətə gəlmişəm.
Xalqımızın adəti var əzəldən,
Üz çevirib, bu adətə gəlmişəm.

Mənim türk dünyamın sevincisən sən,
Sənət dünyasında birincisən sən.
Şöləsi sönməyən bir incisən sən,
Mən bu oda, hərarətə gəlmişəm.

Tanrı nəzər salıb öz baxtımıza,
Bu sənət dünyamız gəlməsin gözə.
Mən Sönməz Ulduzam, qonağam sizə,
Çıldır adlı bu cənnətə gəlmişəm.

*Qars,
Çıldır mahalı,
1998*

DAĞLARIN

Sıra dağlar qanadımdı, qolumdu,
Zirvədən düşübdü yolu dağların.
Boy atmışam vüqarından güc alıb,
Bu əbədiyaşar, ulu dağların.

Səfalı bulaqlar coşub-daşanda,
Qızlar bulaq üstə salamlaşanda,
Xınalı kəkliklər qaqqıladaşanda,
Sevinir çiçəyi, gülü dağların.

Bir yanı Gədəbəy, bir yanı Göyçə,
Mənim həmdəməmdi dağlar ölüncə.
Saza qulaq asıb, sözə gəlincə,
Tərifini deyib Alı, dağların.

Aşiq Ulduz dastan deyər ellərə,
Sazı-sözü bəzək olub dillərə.
Barxanam yüklənir, düşür yollara,
Daim köç eyləyir eli dağların.

QAYIDIM

*Bir şeirdə Göyçənin görkəmli aşuqları –
Alı, Ələsgər, və İmanın adı çəkilib*

Həkim, icazə ver, durum yerimdən,
Gedim bir douyunca gəzim qayıdım.
O dağların mehi dolsun sinəmə,
Tək bircə bənövşə üzüm, qayıdım.

Yerindəmi, o dağ, dərə, yoxlayım,
Gül-çiçəyi dönə-dönə qoxlayım.
Sığallayım, sinəm üstə saxlayım,
Saçıma bir çələng düzüm, qayıdım.

Qalxım, çıxım “Haçaqaya” daşına,
Çən gəlibmi “Çalmalı”nın başına?
Qoşulum qartala, qırğı quşuna,
Doyunca səmada süzüm, qayıdım.

Ordan baxım Alı deyən dağlara,
Su çiləyim o yiyəsiz bağlara.
Bir anlığa dönüm ötən çağlara,
O Göyçə gölümdə üzüm, qayıdım.

Qorxma, gül şəhində ayaq üsüyə,
Gəzim, baxım sıx ormana, meşəyə.
Ayağım ilişsin daşa-kəsəyə,
Enişdə, yoxuşda bezim, qayıdım.

Cövlan edim, baxım elsiz yaylağa,
Köçən varımı bu obaya, oylağa...
Qoşum gözyaşımı axan bulağa,
El dözən dərdlərə dözüm, qayıdım.

Çınqıl olum, dağlarına düzülüm,
Yovşan olum, torpağına əzilim.
Həkk olunum, hər daşına yazılım,
Əgər qurtararsa sözüm, qayıdım.

Gəzim Ələsgəri, tapım İmanı,
O ağır yığnaqlar hardadı, hanı?
Car çəkim, oyadım Azərbaycanı,
Orda bir neçə söz yazım, qayıdım.

Düşüm dağ selinə, coşum, çağlayım,
Mən Sönməz Ulduzam, dastan bağlayım.
Yurd yerində bir doyunca ağlayım,
Əgər kor olmasa gözüm, qayıdım.

*1 may 1998,
Xətəxana*

MƏLƏK

1992-ci ilin fevralında erməni quduzlarının törətdikləri “Xocalı” soyqırımını zamanı ölümü əsirlikdən üstün tutan Azərbaycanın qəhrəman qızı Mələyə həsr edirəm.

Düşmənin özü də dəhşətə gəldi,
Sən qeyrət donunu geyəndə, Mələk!
Öz körpə balanı basıb bağrına,
Ay Allah, amandı, deyəndə, Mələk!

Zülümdü, dəhşətdi, əfsanə deyil,
Tarixə yazıldı bu dəhşətli il.
Varlığın, qüdrətin demədi əyil,
Quduzlar özünü öyəndə, Mələk!

Dolanar fəsillər, il xatırlayar,
Hər şəhid söyləyən dil xatırlayar.
Səni tarix boyu el xatırlayar,
Bənövşə boynunu əyəndə, Mələk!

Tanrı bizi qorumadı kələkdən,
Astarı şeytandan, üzü mələkdən.
Aşiq Ulduz yaman yandı ürəkdən,
Bəd xəbər qarımı döyəndə, Mələk!

OYNAŞIR

Yoxdu nazbalışım, isti yorğanım,
Vallah, yatağında yellər oynaşır.
Tənhalıq qəlbimdə min hava çalır,
Bəmi sızıldaşır, zillər oynaşır.

Dönübdü gözümdə ilə gecələr,
Ömür üzür bilə-bilə gecələr.
Naləm qalxır, inan, zilə gecələr,
Ətrafımda hallar, cinnər oynaşır.

Alışmır çırağım, tükənib yağı,
Kəsilib qapımdam həmdəm ayağı.
Mən Aşırıq Ulduzam, Məcnun sayacağı,
Sərsəri başımda tellər oynaşır.

BİLMİRƏM

Ürəyimdə tüğyan edən dərdimi
Aşkara söyləyib deyə bilmirəm.
Dizlərim bükülür, ürəyim əsir,
Düşürəm bu hala niyə, bilmirəm.

Hər kəsin öz odu, öz alovu var,
Acısı, şirini, yüz alovu var.
Mənim libasımda köz alovu var,
Yandırır cismimi, geyə bilmirəm.

Demə, bu yolları tək gedirəm mən,
Adını qəlbimə həkk edirəm mən.
Ulduzam, çiyənimdə yük gedirəm mən,
Niyə qalxır ahım göyə, bilmirəm?

DİNDİRƏN

İstəmirəm qəmli dastanlar yazım,
Qoy eli bürüsün şirin avazım.
Varlığımı sazım, canımı sazım,
Məni bu aləmdə sazdı dindirən.

Mənalı ötüşən ayam, iləm mən,
Sənət bağçasında solmaz güləm mən.
Avazla oxuyan bir bülbüləm mən,
Məni bu bahardı, yazdı dindirən.

Hər yetən gözəldə naz ola bilməz,
Mərdin səxavəti az ola bilməz.
Hər sözdən mənalı söz ola bilməz,
Aşığı hikmətli sözdü dindirən.

Birdi əcdadımız, birdi ulumuz,
Güclü qanadımız, güclü qolumuz.
Nigarla, Həcərlə birdi yolumuz,
Ulduzu bu yoldu, izdi dindirən.

SAÇLARIM

Mənim çox vəfalı bir sirdaşım var,
Gəlməsin heç zaman gözə saçlarım.
Duman kimi üz-gözümü bürüyür,
Sürüşüb düşəndə üzə saçlarım.

Bəzən hörükləri dalbadal olur,
Bəzən çözlənir, halbahal olur.
Bəzən də dolaşır, qeylü-qal olur,
Baxmır heç sığala, sözə saçlarım.

Hörülüb sünbül tək, bahar-yaz olur,
Şanə toxunanda min bir naz olur.
Hərdən qoşalaşır, telli saz olur,
Toxunanda üzbəüzə saçlarım.

Dəyişib zamana, yaman dəyişib,
Dəymir hədəfinə kaman, dəyişib.
Ulduz, bax ətrafa, hər yan dəyişib,
Qoymuram ki, çatsın dizə saçlarım.

DÜNYADI

İnsan ömrü qönçələnir, gül olur,
Arzu-dilək aşır-daşır, sel olur.
Günlər keçir, aylar keçir, il olur,
Əzəldən belədi, yalan dünyadı.

Qul oluruq baharına, yazına,
Biz dözüruk onun min bir nazına.
Oynayırıq o “çaldığı” sazına,
Hərdən üzümüzə gülən dünyadı.

Özü boyda qüssəsi var, dərdi var,
Kişisi var, namərdi var, mərdi var.
Öz oynunun “şeşqoşası”, nərdi var,
Gərdeşini özü bilən dünyadı.

Gur çayları, aşıb-daşan seli var,
Qasırgası, tufanı var, yeli var.
Kotanı var, külüngü var, beli var,
De, kimnən məsləhət alan dünyadı.

Dördəlli tuturuq bəzən dünyanı,
Tarixdə yaranan dahilər hanı?

Yola salır milyonlarla insanı,
Qurdnan qiyamətə qalan dünyadı.

Bu dünyanın ocağı var, közü var,
Göz önündə əyrisi var, düzü var.
Tarixlərdə igidlərin izi var,
Gah açılan, gah da solan dünyadı.

Aldanırıq sərvətinə, varına,
Biz bələdik onun etibarına.
Yaranannan bizi salır toruna,
Ömrümüzə tələ quran dünyadı.

Nadana şirindi dünya sərvəti,
Kimi aşkar yığır, kimi xəlvəti.
Bu qədər ağrısı, dərdi möhnəti,
İnsan kürəyinə palan dünyadı.

Enişi var, yoxuşu var, düzü var,
İnsan adlı oğulu var, qızı var.
Cənnət olan baharı var, yazı var,
Bir də baxırsan ki, viran dünyadı.

Doğuluruq, danışmağa dil verir,
Yeriyirik – cığır verir, yol verir.
Böyüyürük – sərvət verir, mal verir,
Verdiyini bir-bir alan dünyadı.

Bəzən cənnət olur, bəzən də zülmət,
Ayrılıq zamanı etməz mərhəmət.
Ulduz deyər: dözülməzdi bu firqət,
Elə bünövrədən talan dünyadı.

QARDAŞ

*İraq – Kərkük şairi
Əbdüllətif Bəndəroğluna*

Amandı, qəlbini qəm sarsıtmasın,
Sevinc də, fərəh də olandı, qardaş!
Daşıya bilmərəm bu qəm yükünü,
Xəyalım cəmləşmir, talandı, qardaş!

İstəmirəm görəm gözü nəm səni,
Ömür boyu tanımasın qəm səni.
Fərəhdən dəmlənmiş görüm mən səni,
Qəlbimdə gör nələr dolandı, qardaş!

Araz olub, elinizə axaydım,
Bulud olub, Savalandan baxaydım.
Bir gün qəfil qarşınıza çıxaydım,
Bu, çərxi-dövrəndi, zamandı, qardaş!

Avazımla min bir qəlbə köçüm mən,
Taleyimin zəmisini biçim mən,
Sizin yurdda çoxlu dostlar seçim mən,
Arzular arzuya calandı, qardaş!

Öz yeri var sevincin də, qəmin də,
Qismət olsa, iş tutasan çəmində...
Bu görüşün, bu ülfətin dəmində,
Aşıq Ulduz oda qalandı, qardaş!

SAZIMLA

Dağların sərvəti boran, qarıymış,
Sənətim, ilhamım mənə yarıymış,
Nə yaxşı ki, telli sazım varıymış,
Gərək neçə nəğmə qoşam sazımla.

Tərən könlüm etibara bağlanıb,
Doğru sözə, düz ilqara bağlanıb.
Hər bir kəlməm bu diyara bağlanıb,
Bu torpağam, mən bu daşam sazımla.

Sənətin ocağı, bu Odlar yurdu,
“Pərilər” adına bir məclis qurdu.
Ulduzun müqəddəs arzusu budur:
Qanadlanıb dağlar aşam sazımla.

HƏSRƏT KÖRPÜ

1992-ci ildə Naxçıvanda – Sədərkədə Türkiyəylə körpü açılan zaman o körpüdən ilk keçənlərdən biri də mən oldum.

“Həsərət körpü”, həsrətləri yox eylə,
Vüsal adlı bu körpünü keçim mən.
“Ağrı” dağı, başda qarı çox eylə,
Ətəyində buz bulaqdan içim mən.

Ağrıdağı, çox mehmanlar görmüsən,
Sinən üstə milyon çiçək səpmisən.
Daim tufanlara sinə gərmisən,
Qartal olum, sinən üstə uçum.

Bu torpağı böldürən kim, bölən kim?
Ağladan kim, göz yaşını silən kim?
Bu torpaqda öldürən kim, ölən kim?
Ulduz deyər, dost-düşməni seçim mən.

SAZ DEMİRMİ BƏS

Yurdumu soruşan, ay cavan aşiq,
Sinəmdəki telli saz demirmi bəs?!
Zərli kəlağayım, gümüş kəmər
Ulu ozanlardan söz demirmi bəs?!

Məkanım Gədəbəy, kəndim Kərimli,
Avazım eşidən gözləri nəmli.
Elə aşiq varmı, olmasın qəmli,
Gər möhnətə sinə, döz, demirmi bəs?!

Çağlayan səsimi seldən almışam,
Həzinliyi əsən yeldən almışam,
Zərifliyi qönçə güldən almışam,
Bu bahar ətirli, yaz demirmi bəs?!

Bu ozanlar yurdu mənimdir, mənim,
“Daşqazılan”, “Bozdağ” olub məskənim.
Burda könül açıb sevənim mənim,
Dəstələ gülləri, üz demirmi bəs?!

Ayağıma tikan batıb yalında,
Dolanmışam mal-qoyunun dalında,
Qartallar qıy vurub saği-solumda,
Ünvanımı dəqiq, düz demirmi bəs?!

Ulduzam, müqəddəs sazım əlimdə,
Sənəti yaşadam gərək ələmdə.
Dastanlarım car olduqca dilimdə,
Dolan bu dünyanı, göz demirmi bəs?!

RAMİZ TARININ HARAYI

Görkəmli tarzən Ramiz Quliyevə

Ramiz qardaş, bu nə sirdi, sehirdi,
Könlümü ovlayıb, hara çəkirsən?
Qaldırırsan göyün yeddi qatına,
Endirirb, simlərnən dara çəkirsən.

Gəl, az eylə mizrabının oxunu,
Gözümdəsən, sən alırsan yuxunu,
Ağladırısan, güldürürsən çoxunu,
Dərdimin üstündən qara çəkirsən.

Simlər dilə gəlir, naznan oynayır,
Gahdan alovlanır, köznən oynayır.
Dil-dil ötür, min avaznan oynayır,
Bülbül kimi gülüzarə çəkirsən.

Mizrabınla dağlayırsan sinəmi,
Qəsdin bizi öldürməkdi, eləmi?
Səcdə qılım barmağamı, siməmi?
Yanır, varlığımı nara çəkirsən.

Səpirsən ellərə yurd məhəbbəti,
Avazınla mat qoyursan milləti.
Tanrım sənə verib belə qüdrəti.
Düşmənin bağına yara çəkirsən.

Mat qalmışam barmaqların sehrinə,
Bal qatırsan məhəbbətin qəhrinə.
Aşıq Ulduz düşür eşqin bəhrinə,
Məcnun könlüm o dağlara çəkirsən.

PƏRİ

Məclisimizin adını daşıyan Aşıq Pərinin xatirəsinə

Unudulmaz aşiq, şair analar,
İstər düşüb od içində yanalar,
Yaşadar adını “sazlı sonalar”,
Qorqud ocağından od alan, Pəri.

Sədan gəlir Azərbaycan elindən,
Adın düşmür aşıqların dilindən,
Uzaq olaq xain fitnə-felindən,
Ozan dünyasında ad alan, Pəri.

Narınc Xatun əziz tutdu adını,
Yanan bilər bu sənətin odunu.
Yaşadırıq varlığını, adını,
Daim dil-əzbəri, yad olan, Pəri.

Səni yad edirik doğma elində,
Vəsf edirik çiçəyində, gülündə,
Adın əzbər aşiq Ulduz dilində,
Qarış-qarış ellər dolanan Pəri.

DÜŞÜB

Yollara baxmaqdan gözüm yoruldu,
Bilmirəm güzarın hayana düşüb?
Ürək dediyini niyə dil demir?
Bəs niyə qədəmin o yana düşüb?

Surətin həkk olub həsrət gözümdə,
Adın müqəddimə hər bir sözümdə.

Həsərətini yaşadıram özümdə,
Firqətin, zillətin bu cana düşüb.

Silahlı, yaraqlı çaparımsan sən,
Məni varlığımdan qoparmısan sən,
Sevinci götürüb aparmısan sən,
Həsərət, möhnətin bu yana düşüb.

Dərdim ulduzların sayı qədərdir,
Hər günüm ah-nalə, qəm, kədərdir.
Dünyanın əzabı, möhnəti, dərdi
Aşıq Ulduz kimi duyana düşüb.

AŞIĞIYAM

Xəbərdaram hər gedənnən, gələnnən,
Ürəyin aynası göz aşığiyam.
Mən oda düşmüşəm aşıq olannan,
Mən alov aşığı, köz aşığiyam.

Haraylaram obaları, elləri,
Səhər mehi darayanda telləri,
Cəm edirəm şirin deyən dilləri,
Anamın laylası, saz aşığiyam.

Başda Ələsgəri gərək tanıyam,
Cəmi ustadların bir-bir sanıyam...
Ulduzam, onların vəfa-kanıyam,
Mən də vətənimin qız aşığiyam.

İKİ BALAM

Ömrümün çiçəkləri

Ömrümün mənası iki balam var,
Ömür payım – bir oğulum, bir qızım.
Hər ikisi taleyimdən yadigar,
Ömür payım – bir oğulum, bir qızım.

Oğlum Fuad gözlərimin qarası,
Sədaqətim ürəyimin parası.
Hər ikisi dərdlərimin çarası,
Ömür payım – bir oğulum, bir qızım.

Şükür olsun Yaradana – Allaha,
Başqa bir diləyim olarmı daha?!
Arxayınam bu günümə, sabaha,
Ömür payım – bir oğulum, bir qızım.

Qurbanlığam həm oğula, həm qıza,
Hər birinin bənzəri var ulduza.
Gözəl pay veribdi Tanrı Ulduza,
Ömür payım – bir oğulum, bir qızım.

SORUŞ

Bir bahar axşamı xatırla məni,
Qaş qaralıb, axşam olanda soruş.
Sevən sevənindən ayrı düşəndə,
Həsrətdən gözləri dolanda soruş.

Baharın eşqinə çağla, çal, oxu,
Hər çiçəyin öz ətrini al, oxu.

Nakam aşığıları yada sal, oxu,
Sazını sinənə alanda soruş.

Bülbül həsrətindən güllər solanda,
Sevənlərin gözü yaşla dolanda,
Ayrılıq kiməsə qismət olanda,
Ulduz tək-tənha qalanda soruş.

ƏLƏNİBDİ

Gur saçlarım pərişandı bu axşam,
Sənin həsrətindən çözlənibdi.
Demədinmi gözüyolda qalan var,
Yoxsa, ürəyinə buz ələnibdi?

Niyə sənə adi gəlir bu ilqar?
Mənimsə əhdimə etibarım var.
Çaşa bilməz qəlbimdəki duyğular,
Ələkdən, xəlbirdən düz ələnibdi.

Bəlkə, dərk etməyən, aqlım çaşıbdı,
Ürək sözə baxmır, dil dolaşıbdı.
Səbri-qərar öz həddini aşıbdı,
Ulduzun səbrinə köz ələnibdi.

BAĞIŞLA MƏNİ

“Aşıq Pəri” məclisinin rəhbəri Narınc Xatuna

Narınc Xatun, yoxsa, məndən incidin,
Əgər küsübsənsə, bağışla məni.
Çox keçirdin imtahandan, sınaqdan,
Sınadın enişdə, yoxuşda məni.

Oxuyuram hər kimsəni üzündən,
Xəbərim var əyrisindən, düzündən.

Naxələfi ilan çalsın gözündən,
Duymusan tək bircə baxışla məni.

Bizə nə verəcək bu qəmlə kədər,
Dövrən belə qalmaz, gəldimi, gedər.
Qəlbimdə yerin var ölənə qədər,
Axıtsan da sellə, yağışla məni.

Mən Ulduzam, başqalaşa bilmərəm,
Sərsəmləyib, həddim aş bilmərəm.
Yolum müqəddəsdi, çaşa bilmərəm,
Yüz dəfə bəzək vur, naxışla məni.

1992

TOXUNMA

Sən girən kol deyil, ay uzun Abbas,
Naşısan, sazımda telə toxunma.
Anlamırsan qanqal nədi, gül nədi,
Dəvəsən, qanqal əz, gülə toxunma.

Həmdəmini axtar, tayını ara,
Uzaqlaş, dərдинə tapılmaz çara.
Qotur dana hara, söylə, fil hara?
Qər q eyləyər səni, filə toxunma.

Sən damla sandığın bir coşqun seldi,
Başına bu bəla dilindən gəldi.
Aşiq Ulduz sazlı-sözlü bir eldi,
Sən elə yağısan, elə toxunma.

1990

MƏNİ

Gizlənə bilmirəm yad baxışından,
Sən Allah, sən Tanrı, gəl gizlə məni.
Ömür boyu mən dolanım başına,
Fəsildə bircə gün əzizlə məni.

Satılmır ki, pul toplayam, yar alam,
Necə qıydın, şamamatək saralam?
Sən ovçusan, mən də sərxoş maralam,
Dolan bərələrdə, gəz, izlə məni.

Çox sevirəm düz ilqarı, Ulduzam,
Unutmaram etibarı, Ulduzam.
Yurdumuzun sənətkarı Ulduzam,
Çalış, bədnəzərdən sən gözlə məni.

TƏBRİZƏ

Qismət olub, bu gün qonağam sizə,
Tut əlimdən, apar məni Təbrizə.
Bu görüş, bu vüsal gəlməsin gözə,
Tut əlimdən, apar məni Təbrizə.

Ləpələnilib Araz ilə axım mən,
Qartal olum, Savalandan baxım mən,
Hicran qalasını söküm, yığım mən,
Tut əlimdən, apar məni Təbrizə.

Ayla çıxım, günlə şəfəq saçım mən,
Durna kimi eldən-elə uçum mən,
Dədə Şəhriyardan söhbət açım mən,
Tut əlimdən, apar məni Təbrizə.

Eyni dildə deyən dillərimiz var,
Arazda birləşən sellərimiz var,
Təbrizlə Bakıtək ellərimiz var,
Tut əlimdən, apar məni Təbrizə.

Ulduz dilər, heç kəs eldən köçməsin,
Bircə quş da yuvasından uçmasın.
Oğlum, qızım yadlara əl açmasın,
Tut əlimdən, apar məni Təbrizə.

Vaşinqton, 1991.

HƏKİM

Əvəlik, kəkotu bir bəhanədir,
İştahımı saxla, amandı, həkim.
İnsana gülüş də, məzə də gərək,
Ömür əfsanədi, yalandı, həkim.

Ceyran çox yaraşır düzə, yaxşıdı,
Sürmə çək yaraşan gözə, yaxşıdı,
Sözümü düz desəm üzə, yaxşıdı,
Ürəkdə alışıb, yanandı, həkim.

Vurğunam əzəldən düzə, doğruya,
Qıyma ki, ürəyim küsə, ağrıya.
Səni and verirəm ulu Tanrıya,
Onsuz da adımız yamandı, həkim.

Bir könül həmdəmi qıymadı fələk,
Sən özün görürsən, daha nə demək.
İstəmirəm bu yaşımda əyilmək,
Aşiq Ulduz özü qanandı, həkim.

1992

GƏL

Qərib bir durnatək ötərəm sənsiz,
Çöldə, biyabanda itərəm sənsiz,
Çətin muradıma yetərəm sənsiz,
Olan oldu, keçən keçdi, sorma gəl.

Həs-rət-həs-rət pəncərədən baxıram,
Coşqun, daşqın sel içində axıram.
Yanmış eşqi bir də oda yaxıram,
Can üstəyəm, çıxmır canım, durma, gəl.

Gözüm nuru, gözlərimin ağı sən,
Çox vurmusan dağ üstündən dağı sən.
Axtarmırsan xəstəni sən, sağı sən,
Ulduz deyər, daha məni yorma, gəl.

DÜŞDÜ

Hayıf, qəlbimdəki ülvi məhəbbət
Duyğusuz nadanın payına düşdü.
Nə qışım bilindi, nə də ki, yazım,
Çovğun, ömrün bahar ayına düşdü.

Sevincim göz ilə qaş arasında,
Alışdım quruyla yaş arasında.
Qalmışam mən iki daş arasında,
Adım Leylilərin sayına düşdü.

Axıb qər-q olmuşam gözüüm yaşında,
Sərsəm eşqim cövlan edir başımda.
Ömrün bu duyumlu, yarı yaşında,
Aşiq Ulduz yaman oyuna düşdü.

“MƏNSURİYYƏ” OXUNUR
Xanəndə Yaqub Məmmədova həsr olunub

Habilin kamanı, Yaqubun səsi,
Düşündürür, danışdırır hər kəsi.
Dünyaya tanınır Odlar ölkəsi,
Xalı kimi ilmə-ilmə toxunur,
Ayaq saxla, “Mənsuriyyə” oxunur.

Durnagözlü bulaqlarım sel olur,
Yerim-göyüm ətirlənir, gül olur.
Allah, bu el nə qüdrətli el olur,
Düşmənlərin oxu daşa toxunur,
Ayaq saxla, “Mənsuriyyə” oxunur.

Bəşəri mat qoyur eşqim, avazım,
Sənətkar şənini dastanlar yazım.
Bir əlimdə tarım, birində sazım,
Ulduzam, bəxtimə qoşa toxunur,
Ayaq saxla, “Mənsuriyyə” oxunur.

AY SİMLƏR

Bütövcə ömrümsən, hər bir anımsan,
Bədənimdə ruhum, axan qanımsan,
Sən məni duyanım, dərd qananımsan,
Dərdimi dünyaya desən, ay simlər!

Sızılda qəlbimin telləri kimi,
Ətirlən baharın gülləri kimi,
Sətirlən tarixin illəri kimi,
Səhərin mehitək əsən, ay simlər!

Əydin qamətimi bəxt əyən kimi,
Aşırısan, daşırısan mən deyən kimi.
Alovlandı donun, mən geyən kimi,
Səbri-qərarımı kəsən, ay simlər!

Canımıza, qanımıza hopmusan,
Hansı eşqin naləsindən qopmusan?!
Ulduzun qəlbində yuva tapmısan,
Haraysan, naləsən, nəsen, ay simlər?!

OLA-OLA

Etibar görmədim mən bir kimsədə,
Özüm öz sevgimə qul ola-ola.
Qismətim zəhrimar, ağı kəsildi,
Dünya özü boyda bal ola-ola.

Sərvət kölgəsində yata bilmədim,
Vüsal kölgə oldu, çata bilmədim.
Bir dəstə bağlayıb, tuta bilmədim,
Çöl-çəmən al-yaşıl gül ola-ola.

Dərd bilənim yoxdu, dərdimi bölüm,
Ulduzam, əynimə biçilib zülüm.
Ürək ağrısında mən necə gülüm,
Üstəlik, qəlbimdə xal ola-ola?

MƏHƏBBƏTİ

Bağlanıb sinəmə, düyün-düyündü,
Mümkün olsa, qırıb at məhəbbəti.
Ömrün tərəvəti solub gedəndə,
Əgər kişisənsə, tap məhəbbəti.

Qırov olur, qonur telə, yandırır,
Üzümüzə gülə-gülə yandırır.
Bu eşq bizi niyə belə yandırır?
Tanrım od yaradıb, od, məhəbbəti.

Alovdu, atəşdi, sənəsi deyil,
Zirvədən heç vədə enəsi deyil.
Sevənlər dönsə də, dönəsi deyil,
Endirmə, zirvədə tut məhəbbəti.

Ulduzam, qəm yükün atdığı yerdə,
Köçüb son mənzilə çatdığı yerdə,
Beş arşın ağ ilə yatdığı yerdə,
Müqəddəs torpağa qat məhəbbəti.

GÖYNƏDİ

*Soydaşlarımız Göyçə mahalından qovulan
zaman elin dərdi dilə gəldi*

Qəfil köç başladı ağır ellərim,
Yurdumun obası, eli göynədi.
Dəyişdi səmtini axar-baxarım,
Çaydan ayrı düşdü seli, göynədi.

Qıy vuran qartallar havada qaldı,
Ürək doğma yurdda, obada qaldı.

Çoxunun xörəyi tavada qaldı,
Cıgırı dil dedi, yolu göynədi.

Duman da, çiskin də xəyala daldı,
Kim yaxşı yol dedi, kim yola saldı?!
Ellərin məzarı kimsəsiz qaldı,
Ulduzun ağzında dili göynədi!

YAZIQ OLDU

Xocalı qırğınına

Dindirə bilmirəm telli sazımı,
Mizrab əsir düşdü, tel yazıq oldu.
Necə izhar edim dərdimi bu gün,
Sözün gücü çatmır, dil yazıq oldu.

Nələr gəldi Xocalının başına,
Bələnmişəm gözlərimin yaşına.
Ləkə düşdü üzüyümün qaşına,
Zəmanə xəcalət, il yazıq oldu.

Hanı yurdumuzun Koroğluları?
Yığın bir araya nə oğulları!
Haydı, ay yurdumun ər oğulları,
Torpağım basıldı, el yazıq oldu.

Allah, bu nə gündü, necə zamandı?!
Nahaq qandan zülüm ərşə dayandı.
Ulduzun fəryadı sənə əyandı,
Özün əlac eylə, bil, yazıq oldu!

TƏCNİSLƏR

BİR DƏ SƏN

(saya təcnis)

Oturub üzə-üzə yaman deyirsən,
Təzələnir yaram, yaman deyirsən.
Bəzən yaxşıya da yaman deyirsən,
Aralıqda bir şeytan var, bir də sən.

Ayaqaltı etdi o, yada məni,
Yamanca tanıtdı o yada məni.
Birdən haraylaya, oyada məni,
Gəl yaxşıya yaman demə bir də sən.

Ulduz, yanmır əhvalıma o, yandım,
Məni alovlara atdı o, yandım.
Od içində harayladım, oy, yandım,
Mən yanantək kaş yanaydın bir də sən.

YAD ELƏ MƏNİ

Dəli-dolu ərköyünəm, a zalım,
Qıyarsanmı düşəm yad elə, məni.
Aşiq deyər, yad elə,
Yad ölkəyə, yad elə,
Mənə nələr elədin,
Eləməzdi yad, elə.
Öz dərdmi özüm çəkə bilmirəm,
Axtar ürəyində, yad elə məni.

Çəkirsən çilləni, atırsan oxu,
Ya kənardan ötə, ya dələ məni.
Aşiq deyər, yad ələ,
Əlin vermə yad elə.
Gözlə xümsü-zəkatın,
Bir nəzir ver yad ələ.
Çağırram adını, əmin, ya Əli,
Ələbaxım etmə yad ələ məni.

Ormanlar içində bir səyyaham mən,
Görsə, qorxar pələng, ya dələ məni.
Aşiq deyər, ya dəli,
Ya divanə, ya dəli.
Xəzan vurur bağçamı,
Əgər dəysə yad əli.
Öz əhdinə sadıq aşiq Ulduzam,
Vermə öz əlindən yad ələ məni.

AY DÖNƏR, DÖNƏR

Özümü xataya, qana salmışam,
Əyilər qamətim, ay dönər, dönər.
Tökmüşəm zülfümü, yana salmışam,
Dolanar gərdənə, ay dönər-dönər.

Sən gedərsən, iki dərdim üç olar,
Şaxta vurar, bağım-bağçam puç olar.
Ömür keçər, arzularım heç olar,
Sonu zəhrimara ay dönər, dönər.

Sirr verməzdi, bimürvətdi ömrümüz,
Vəfasızdı, kəmfürsətdi ömrümüz.
Say-hesabdı, bir hikmətdi ömrümüz,
Çətin bir də geri ay dönər-dönər.

Gözləyib, bir günü il eyeləmişəm,
Gözyaşım axıdıb sel eyeləmişəm.
Saçlarımı körpü, yol eyeləmişəm,
Demişəm, bəlkə, yar ay dönər, dönər.

Ulduzam, qəflətdə yatan baxtımın,
Məni alovlara atan baxtımın,
Tərən qovub, sərçə tutan baxtımın,
Çevrilər məhvəri, ay dönər, dönər.

GÜL, GÜLƏ SARI

(Dodaqdəyməz cığalı təcnis)

Gözəl gözəlləşir gözü güləndə,
Dünya gözəl olur gözəl güləndə.
Aşuq deyər, güləndə,
Danışanda, güləndə.
Gözlərin gözəlləşir,
Gözəl olur güləndə.
Gözəl danışanda, gözəl güləndə,
Könül həsrət qalır o gülə sarı.

Ətirlənir, ətir saçır gül gülə,
Cani-dildən can söyləyir gül gülə.
Aşuq deyər, gül-gülə,
Yaraşıqdı gül gülə.
Ürəkdən heyran oldu,
Könül açdı gül gülə.
Nə gözəldi, can deyəndə gül gülə,
Sarıdır, hörülür güldən hasarı.

Nəzər yetir, gözlə anı, gül gülə,
Çox yaraşır naz edəndə gül gülə.
Aşuq deyər, çöldə gül,
Səhrada gül, çöldə gül.
Sənin üzün güləndə
Tez açılar çöldə gül.
Yaranışdan yaraşıqdı gül gülə,
Ulduz, qəhqəhə çək, gül, gülə sarı.

SƏRASƏR
(*cığalı tənisi*)

Könlümün evində bir həsrətim var,
Qalanıb odlara, yanar sərəsər.
Aşiq deyər, sərəsər,
Dolanaram sərəsər.
Pərvanələr yaranıb,
Oda yanar sərəsər.
Ovundurmaq olmur həsrət könlümü,
Səni deyib, səni arar sərəsər.

Gəl, dağılsın bu həsrətin hasarı,
Şan-şan oldu yaralarım, ha sarı.
Aşiq deyər, ya sarı,
Ya solğundu, ya sarı.
Cəsədimi bük mənim,
Bir gün ağlara sarı.

Leyli könlüm, meylin dağlara sarı,
Məcnun deyib, haraylayar sərəsər.

Alovlanır eşqim, nara çəkilər,
Etibara, düz ilqara çəkilər.
Aşiq deyər, çəkilər,
Nalə, haray çəkilər.
Sevənlərin içində
Bəxtim qara çəkilər.

Ulduz dönməz, əgər dara çəkilər,
Yerdən-göydən səni sorar sərəsər.

NƏ YAZIM

(cığalı təcnis)

Sərvət soruşursan, mənim nəyim var,
Nə dövlətim, nə sərvətim, nə yarım.
Aşığı deyər, nə yarım,
Nə doludur, nə yarım.
Ağzımızda dad qalmaz,
Nə mən içdim, nə yarım.
Nə qazandım, nə itirdim, bilmirəm,
Nə dolum var, nə boşum var, nə yarım.

Tanınmışam, sevilmişəm, üzəm mən,
Ləl gəzirəm, dəryalarda üzəm mən.
Aşığı deyər, üzəm mən,
Dərin-dayaz üzəm mən.
Bir vəfalı yar ola,
Yolunda can üzəm mən.
Öz eşqimin Fərhadıyam dünyada,
Yoxsa Bisütunum, bir de, nə yarım.

Qarşınızda bir gözəl var, can alır,
Ulduz, söz var, eşidirsən, can alır.
Aşığı deyər, can alan,
Min qan tökən, can alan,
Sən tək cəllad görmədim,
Olmaz belə can alan.
Qoca dünya gündə min bir can alır,
Nə doldurub, nə boşaldır, nə yarım.

AY GÜLƏ DÖNÜR

Təsəlli tapmıram bu gen dünyada,
Sevincimin ömrü, ay gülə dönər.
Qoca təbiətin sərt qasırğası,
Qanqaldan ötüşür, ay gülə dönür.

İstərəm ki, yar bağınnan gül üzüm,
Deyən yoxdu, bircə danış, gül, üzüm.
Ona görə həsrətindən gül üzüm,
Vədəsiz saralan, ay, gülə dönər.

Ulduz, ömür ötür, yaşı yandırır,
Quru öz oduna yaşı yandırır.
Gözlərimdən axan yaşı yandırır,
Közərib sinəmdə, ay, gülə dönür.

AY QANA-QANA

Səyyahsan, cəlladsan, bilmirəm nədən,
Yaman susamısan ay qana, qana.
Qiymət ver məclisdə yaxşıya, pisə,
Dərk eylə dünyanı ay qana, qana.

Hörmətim yox o insana, o ada,
Şərəfini hər an satır o yada.
Heç olmasa, vicdan onu oyada,
Ayıla qəflətdən, ay qana, qana.

Bəllidir Ulduzun bağrında yara,
Bir təbib istərəm, xatasız yara.
Mən necə inanım o dönük yara,
Daha kül olmuşam, ay qana, qana.

DAL-DALA

Qoşa xallar düzülübü yanaqda,
Yadlar görər, pünhan eylə, daldala.
 Aşiq deyər, dal-dala,
 Aşkar etmə, daldala.
 İlqarını görməmiş
 Durma dostla dal-dala.
Həmdəmim yox bir gün dara düşəndə,
Çətin gündə duram onla dal-dala.

Bu dərd mənim varlığında od qalar,
Həsətindən ürəyimdə od qalar.
 Aşiq deyər, od qalar,
 Alov sönər, od qalar.
 Sənin bircə baxışın
 Ürəyimdə od qalar.
Kərəm yanar, kül içində od qalar,
Həsətli aşıqlər yanar dal-dala.

Üzün döndər, dönüb gedən yara bax,
Qismətdirmi heç yaxşı yar, yara, bax.
 Aşiq deyər, yara bax,
 Dərindədi yara, bax.
 Neştər vurma, yoxla sən,
 Yetişibmi yara, bax.
Ulduz deyər, vurulduğun yara bax,
Sinəmdədi, qövr eyləyir dal-dala.

MÜXƏMMƏSLƏR

ƏRKİNAZ

Al-yaşıldan geyinmisən,
Sənə nə gözəl yaraşır.
İncə belə kəmər bağla,
Çiyinə şal yaraşır.
İncə tərən, asta yeri,
Yerişinə yol yaraşır.
Uca boylu, incə belli,
Yanağında xal Ərkinaz.

Bir qədəm qoy bizim bağa,
Yaşılıqda gəz, alagöz.
Bağça bağı seyr eləyib,
Telinə gül düz, alagöz.
Sazı götür sinən üstə,
De bir neçə söz alagöz.
Şux baxışın canlar alır,
Hər kəlməsi bal Ərkinaz.

Üzmə bizi bilə-bilə,
Sənətində xan gözəlim.
Bir qonaq gəl bizim elə,
Deyim sənə can, gözəlim.
Dilimizin əzbəri ol,
Sevgisi pünhan gözəlim.
Aşiq Ulduz tərif desin,
Bax, beləcə gül, Ərkinaz.

HƏLƏ

Tərif deyək xəznədara,
Yetmiş yaşı oldu hələ.
Baş ağarıb, diş tökülüb,
Mərifətdə kaldı hələ.
Növbəm çatdı, salam verdim,
Salamımı aldı hələ.
Üzünən zəhər tökülür,
Bu adicə haldı hələ.

Bu zavallı düşünür ki,
Qazandığı ləldi bunun.
Ayaqları gora sarı,
Getməyi gəl-gəldi bunun.
Tanışları çoxaldıqca,
Cüd sifəti güldü bunun.
Dünya malına qul olub,
Zalım Rüstəm Zaldı hələ.

Bu gördüyün əhvalatı
Soraq verim, al, yetişib.
Aşıqların söhbətində
Turşməzə, kal yetişib.
İraq olsun üzünüzdən,
Belə nadan çal, yetişib.
Aşıq Ulduz, bu işlərin
Sonu qeylü-qaldı hələ.

GETDİ

Yorğun oldu, yol həsrəti,
Sənətin bir xanı getdi.
Barmağında tel həsrəti,
Sənətin sultanı getdi.
Sinəsində el həsrəti,
Belə bir dövrəni getdi.
Göycədəki göl həsrəti,
Göyçənin İmranı getdi.

Hanı Ələsgərim, Alım?
Bəy Pənahım, Kamandarım.
Azafılı tək ixtiyarım,
Şakir kimi gövhər-kanım,
Yaralı Hüseyn Cavanım,
Əmrah kimi şah dastanım,
Çox sərvətim, xanimanım,
Ustadlar karvanı getdi.

Qurbani eşqin butası,
Tufarqanın xan Abbası,
Xəstə Qasım sözün xası,
Dilqəmdə yarın yarası,
Şenlik bir xeybər qalası.
Könlündə eşqin havası,
Aşıq Ulduz tutar yası,
Taxtın Süleymanı getdi...

MÜNDƏRİCAT

Ulduz Sönməz: mən belə yaşadım..... 3

ELM VƏ SƏNƏT XADİMLƏRİ AŞIQ ULDUZ HAQDA

Ədalət Vəliyev. Aşiq Ulduz işıqlı bir şəxsiyyətdir!.....	21
Zəlimxan Yaqub. İlahi Ulduza gur səs, gur saçlar verib.....	23
Zəlimxan Yaqub. Ulduz aşiq sənətinin yaraşığıdır.....	25
Məhərrəm Qasımlı. Aşiq Ulduzun öz dəst-xətti var.....	26
Doktor Cavad Heyət. Ulduz xanım məni dəvət etdi.....	28
Nizami Cəfərov. Aşiq Ulduzun öz üslubu var.....	29
Qəzənfər Paşayev. Ulduz bur dünyadır.....	30
Qara Namazov. Aşiq sənətinin yorulmaz təbliğatçısı.....	32
Azad Nəbiyev. Aşiq sənətinin sönməz ulduzu	33
Mürsəl Həkimli. Aşiq sənətimizin “gözmuncuğu”	35
Elxan Məmmədli. Ulduzun evi məşq meydanı idi.....	37
Ramiz Quliyev. Səhnəni fəth edən Ulduz	38
Ədalət Nəsibov. Sənət qardaşım.....	39
Alim Qasımov. Məni dəbərdən “Qaraçı” idi	40
Kamandar Əfəndiyev. Mənim çox bəyəndiyim aşiq.....	42
İsfəndiyar Rüstəmov. Ulduz xanımın sazının, sözünün işığına yığışmışıq	43
Telli Pənahqızı. Aşiq Ulduz – şair Ulduz.....	44
Əmirhüseyn Elşən. Harda dağlar varsa, ora dahilər yeridir	45
Şahin Xilqət. Bu səs namazımı pozacaqdı az qala	46

ULDUZAM, MÜQƏDDƏS SAZIM ƏLİMDƏ...

GƏRAYLILAR

Sazım	48
Bu elin balasıyam	49
Türkiyəylə Azərbaycan	50
Bir gün.....	50

Ulduz Sönməz (Quliyeva)

Salam gətirmişəm	51
Yazma daha	52
Altı qızlar	52
Sənsiz	53
Səni	54
Dağlar	55
Sazım mənim	56

QOŞMALAR

Azərbaycanım	57
Belə	58
Göyçə	59
Qadan alım	59
Qalıb	60
Xatadı	60
Gəzirəm	61
Gəlmişəm	62
Dağların	63
Mələk	65
Oynaşır	66
Bilmirəm	66
Dindirən	67
Saçlarım	67
Dünyadı	68
Qardaş	70
Sazımla	71
Həsrət körpü	71
Saz demirmi bəs	72
Ramiz tarının harayı	73
Pəri	74
Düşüb	74
Aşığıyam	75
İki balam	76
Soruş	76
Ələnbdi	77
Bağışla məni	77
Toxunma	78

Məni.....	79
Təbrizə.....	79
Həkim.....	80
Gəl.....	81
Düşdü.....	81
“Mənsuriyyə” oxunur.....	82
Ay simlər.....	82
Ola-ola.....	83
Məhəbbət.....	84
Göynədi.....	84
Yazıq oldu.....	85

TƏCNİSLƏR

Bir də sən.....	86
Yad elə məni.....	87
Ay dönər, dönər.....	88
Gül, gülə sarı.....	89
Sərasər.....	90
Nə yazım.....	91
Ay gülə dönür.....	92
Ay qana-qana.....	92
Dal-dala.....	93

MÜXƏMMƏSLƏR

Ərkinaz.....	94
Hələ.....	95
Getdi.....	96

**«Elm və təhsil» nəşriyyatının direktoru:
professor Nadir MƏMMƏDLİ**

Dizayn: Zahid Məmmədov
Texniki redaktor: Tünzalə Vahabova

Çapa imzalanmış **28.11.2016.**
Şerti çap vərəqi **6,25**. Sifariş № **560**.
Kağız formatı **60x90 1/16**. Tiraj **500**.

*Kitab «Elm və təhsil» nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsində
hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.*

E-mail: nurlan1959@gmail.com

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev döngəsi 8/4.